

Ηχώ της Λευκάδας

Η προς την πατρίδα αγάπη μου

Δεν είναι διαβατικό πουλί, που για μια μέρα σχίζει τα νέφη και περνά γοργό σαν τον αγέρα, ούτε κισσός, π' αναίθθητος την πέτρα περιπλέκει ούτ' αστραπή, που σβήνεται χωρίς αστροπελέκι, δεν είναι νεκροθάλασσα, βοή χωρίς σεισμό, νιώθω για σε, πατρίδα μου, στα σπλάχνα χαλασμού.

Αριστοτέλης Βαλαωρίτης

ΕΤΟΣ 52ο ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΕΥΚΑΔΙΩΝ ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 221
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΣΤ' ΑΤΤΙΚΗΣ «Η ΑΓΙΑ ΜΑΥΡΑ» ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2024
Γραφεία: Γερανίου 41, 104 31 - ΑΘΗΝΑ, FB: Συλ. Λευκαδίων Αττικής • s.lefkadion.ath@gmail.com

Ωδή στο Βαλαωρίτη
Ποια είσαι, φωνή, που μου 'κλείσες, ωσάν περικοκλάδα, το νου μου π' αγωνίζονταν στη μοναξιά ασκητής; Και δε μ' απάντησε η φωνή, μα το αίμα μου: «Η Λευκάδα, και της Λευκάδας πόκραξεν αιφνίδια ο Ποιητής!»
Άγγελος Σκαλιανός

1824-2024

200 Χρόνια από τη γέννηση του Εθνικού μας ποιητή Αριστοτέλη Βαλαωρίτη

Με τη συμπλήρωση διακοσίων χρόνων απ' τη γέννηση του Εθνικού μας Ποιητή Αριστοτέλη Βαλαωρίτη, ο Σύλλογος Λευκαδίων Αττικής "Η Αγία Μαύρα", με συνδιοργανωτές, την Ομοσπονδία των Απανταχού Λευκαδίτικων Συλλόγων, την Εταιρεία Λευκαδικών Μελετών, τη Δημόσια Βιβλιοθήκη Λευκάδας & το Δήμο Λευκάδας, τιμούν τον μεγάλο μας Ποιητή με διήμερο Πολιτιστικών εκδηλώσεων στη Λευκάδα στις 19 & 20 Μαΐου 2024.

Σκοπός του Συλλόγου μας με το Πολιτιστικό αυτό διήμερο, με το οποίο ανοίγει ουσιαστικά ο κύκλος εκδηλώσεων τιμής στον Ποιητή, είναι να προσδώσει ένα Πανλευκάδιο χαρακτήρα στην εκδήλωση.

Έτσι, η Λευκάδα σύσσωμη, θα τιμήσει τη μορφή και το αιώνιο έργο του Αριστοτέλη Βαλαωρίτη.

Το πρόγραμμα, διανθισμένο, με ομιλίες μουσική, μελοποιημένη ποίηση από το έργο του Ποιητή, απαγγελίες ποιημάτων κι επίσκεψη στη Μαδουρή, καταρχήν προβλέπει τα ακόλουθα.

Τίτλος Αφιερώματος:

«Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, 200 χρόνια από τη γέννηση του»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΔΙΗΜΕΡΟΥ

Κυριακή 19 Μαΐου (1η ημέρα)

Πρωί

11:30 - 11:50 Ιερά Μόνη Παντοκράτορος. Ομιλία από τον Πανοσιολογιώτατο Πατήρ Ιωάννικο Ζαμπέλη, Διδάκτωρ Εκκλησιαστικού Δικαίου Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα «Στον Γέροντα που λάτρευε πάντα κρυφά η Λευκάδα...».

11:50 - 12:10 Επιμνημόσυνος Δέηση, Χοροστατόντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου της Ιεράς Μητρόπολης Λευκάδος & Ιθάκης κ. Θεοφίλου.

Κατάθεση στεφάνων στο άγαλμα του Ποιητή στην παραλία από το Δήμαρχο Λευκάδας και εκπροσώπους των Συνδιοργανωτών.

Επίσκεψη στη Δημόσια Βιβλιοθήκη Λευκάδας & στην Αίθουσα Τέχνης Θ. Στάμος

Απόγευμα

Αίθουσα Φιλαρμονικής

18:00-18:30 Προσέλευση
Προεδρείο Μαρία Ρούσου, Προϊστάμενη Δημόσιας Βιβλιοθήκης Λευκάδας

18:30 - 19:20 Επίσημη έναρξη από τον Δήμαρχο Λευκάδας,

Χαιρετισμοί οργανωτών και δημοτικών - πολιτικών εκπροσώπων

19:20 - 20:00 Ομιλία από την κα Ευσταθία Πολίτη, Ιστορικό - Υποψήφια Διδάκτωρ Τμήματος Αρχαιολογίας - Βιβλιοθηκονομίας Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής με θέμα:

«Επισκόπηση των Βαλαωριτικών σπουδών. Δημοσιεύματα 1847-2024».

20:00 - 20:10 Απαγγελία ποιημάτων

20:10 - 20:30 Ομιλία από τον κ Τριαντάφυλλο Κωτόπουλο, Καθηγητή Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας με θέμα:

«Η ποιητική του Αριστοτέλη Βαλαωρίτη, Εθνική, Ιστορική, και Πολιτική Διάσταση του Λογοτεχνικού Τρόπου»

20:30 - 21:00 Μουσικός επίλογος από Φιλαρμονική Εταιρεία Λευκάδας με μελοποιημένη ποίηση του Α. Βαλαωρίτη.

Δευτέρα 20 Μαΐου (2η ημέρα)

Πρωί

10:00 Αναχώρηση από Νυδρί - Επίσκεψη στη Μαδουρή - Προσκύνημα στο σπίτι του Ποιητή.

10:30 - 11:00 Σύντομη ξενάγηση στο νησί.

11:00 - 11:10 Απαγγελία ποιημάτων από την κ. Αγγέλα Κόγκα - Φιλόλογο

11:10 - 11:20 Χαιρετισμός - καλωσόρισμα από την κ Τατιάνα Καραπαναγιώτη

11:20 - 11:30 Ομιλία από τον κ. Κώστα Γ. Σταματέλο Λογοτέχνη-Αντιπρόεδρο του Συλλόγου Λευκαδίων Αττικής "Η Αγία Μαύρα" με θέμα:

«Ο Εικαστικός Ποιητικός λόγος του Αριστοτέλη Βαλαωρίτη»

11:30 Σύνολο νυκτών εγχόρδων, καθηγητών Μουσικού Σχολείου Λευκάδας. Τραγουδούν οι μαθήτριες Καλλιρόη Μπουρσινού & Αναστασία Μαρινού.

Απόγευμα

19:00 Αίθουσα εκδηλώσεων Μουσικού Γυμνασίου Λευκάδας

Προεδρείο κ. Βασίλειος Φέτσης, Φιλολόγος - πρώην Δήμαρχος Λευκάδας

19:10 - 19:25 Μουσικό καλωσόρισμα του Μουσικού Γυμνασίου Λευκάδας

19:25 - 19:45 Ομιλία από την κα Άννα Σκλαβενίτη Φιλολόγο-Σύμβουλο Εκπαίδευσης Φιλολόγων, Διδάκτωρ Μεσαιωνικής Φιλολογίας με θέμα:

«Η πολιτική δράση του Αριστοτέλη Βαλαωρίτη πριν και μετά την Ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα»

19:45 - 20:05 Απαγγελία αποσπάσματος από το ποίημα «ΦΩΤΕΙΝΟΣ» από τον Πολιτιστικό Σύλλογο «ΑΓΕΡΜΟΣ»

20:05 - 20:25 Ομιλία από την κ. Χαρά Παπαδάτου, Αρχιτέκτων-Πολεοδόμο-Χωροτάκτη με θέμα:

«Οφειλόμενη τιμή. Πρόταση για ίδρυση Μουσείου Αρ. Βαλαωρίτη στην Λευκάδα»

20:25 - 21:00 Μελοποιημένη ποίηση Αριστοτέλη Βαλαωρίτη από το Μουσικό Γυμνάσιο Λευκάδας

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

ΣΤΟΝ ΗΛΙΑ ΛΟΓΟΘΕΤΗ

Έφυγε από κοντά μας ο σπουδαίος Έλληνας ηθοποιός και συμπατριώτης μας Ηλίας Λογοθέτης. Το Δ.Σ. του Συλλόγου Λευκαδίων Αττικής «Η Αγία Μαύρα» παρευρέθηκε στην εξόδιο ακολουθία στο Κοιμητήριο Παπάγου και τον συνόδεψε στην τελευταία του κατοικία. Είχαμε την χαρά να τιμήσουμε εν ζωή τον Ηλία Λογοθέτη για την προσφορά του στον πολιτισμό της Λευκάδας αλλά και της

συνέχεια στη σελ. 7

Με μεγάλη επιτυχία έκοψαν

– από κοινού – την πίτα τους

η Ομοσπονδία των Απανταχού Λευκαδίτικων Συλλόγων και ο Σύλλογος Λευκαδίων Αττικής «Η Αγία Μαύρα», στην Αθήνα

Την Κυριακή 28 Ιανουαρίου 2024, πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία η από κοινού κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας της Ομοσπονδίας των Απανταχού Λευκαδίτικων Συλλόγων και του Συλλόγου Λευκαδίων Αττικής «Η Αγία Μαύρα», στην Αθήνα.

Πλήθος συμπατριωτών μας κατέκλυσαν ασφυκτικά τα γραφεία του συλλόγου Λευκαδίων Αττικής «Η Αγία Μαύρα» στο κέντρο της Αθήνας, (Γερανίου 41, στην Ομόνοια), τιμώντας με τον καλύτερο τρόπο την ετήσια πρωτοχρονιάτικη εκδήλωση της Ομοσπονδίας και του Συλλόγου.

Το καλωσόρισμα έγινε από την κα Γεωργία Λογοθέτη, μέλος του Δ.Σ. του συλλόγου και η οποία παρουσίασε την εκδήλωση. Αξίζει να σημειωθεί, η σύσσωμη παρουσία των μελών των Δ.Σ. τόσο της Ομοσπονδίας όσο και του Συλλόγου.

Σύντομους χαιρετισμούς και εγκάρδιες ευχές, απέστειλαν ο Βουλευτής Λευκάδας κ. Αθανάσιος Καββαδάς και ο Δήμαρχος Λευκάδας, Δρ.

συνέχεια στη σελ. 7

Ο αποκριάτικος χορός του συλλόγου μας στο «Αρχοντικό του Σαράντη» με τον Μπάμπη Τσέρτο και τη Νάντια Καραγιάννη

Με απόλυτη επιτυχία πραγματοποιήθηκε ο αποκριάτικος χορός του συλλόγου μας στο «Αρχοντικό του Σαράντη» το Σάββατο 9 Μαρτίου του 2024!

συνέχεια στη σελ. 3

Η πασχαλινή κάρτα μας φιλοτεχνήθηκε από τον συμπατριώτη μας Ελευθέριο Γεωργάκη

Λευκάς η νήσος των ποιητών

Γλυκιά πικρή πατρίδα μου, άστρο λαμπρό πνοή μου
για σε καρδιά, πυξίδα μου θυσία το κορμί μου

Επιμέλεια σελίδας
Κώστας Σταματέλος,

Β Αντιπρόεδρος Συλλόγου Λευκαδίων
Αττικής «Η Αγία Μαύρα»

Κ.Γ.Σ.

Άνοιξη! και παντού χαρά η φύση στα καλά της, θάλασσα, κάμποι κι ουρανός υμνούν την ομορφιά της.

Κι αυτό το φύλλο της αγαπημένης μας "Ηχούς" παίρνει το δρόμο του για το φως! παρά τα άλγη και τις δύσκολες μέρες που ζούμε, ανάμεσα σε δυο πολέμους (κι έναν τρίτο που κυοφορείται με σπουδή) .Ανάμεσα σε πολέμους και σωρούς ερειπίων και πλήθος αθών θυμάτων. Θυμάτων, στο βωμό σχεδίων που αγνοούν τον άνθρωπο,τη ζωή και την ευτυχία του (μα ποιός νοιάστηκε και τότε γι'αυτήν;)

Πόλεμος και μετά; ερείπια, πείνα,προσφυγιά, ερ'μιά,σκοτάδι. Πόλεμος,σφίγγ' η καρδιά,τα μάτια βουρκώνουν κι ένα τεράστιο ΓΙΑΤΙ; γραπώνει τα φυλλοκάρδια μας.

Ο λόγος στην ποίηση που στέκει ένα διαχρονικό απάγκιο στις ψυχές μας και που πάντα συντροφεύει τον άνθρωπο αδέκαστα σε κάθε στιγμή της πορείας του,στην κάθε μέρα που του χαρίζεται και....ξημερώνει.

Απ' τον αγαπητό πρώην Προέδρο της Εταιρείας Λευκαδικών Μελετών κ.Αθανάσιο Μελά, το κάτωθι ποίημα που γράφτηκε απο τον δάσκαλο πατέρα του Διονύσιο Μελά στα 1930. Πέθανε το Δεκέμβρη του 1938.

Στο συνοπτικό του σημείωμα ο κ.Μελάς, γράφει, " Ξεφυλλίζοντας κιτρινωμένα φύλλα και τετράδια από την πολυκαιρία, του δασκάλου πατέρα μου, βρήκα το ποίημα Αθάκι, γραμμένο τον Αύγουστο του 1930.

Επειδή κατά την κρίση λογίων συμπολιτών μας και τη δική μου ταπεινή άποψη αποτελεί ύμνο για το χωριό που τον γέννησε και πολύ το αγάπησε σας το στέλνω, ογδόντα έξι χρόνια μετά το θάνατό του" .

Πράγματι,περιδιαβαίνοντας τους όμορφους και λυρικότατους στίχους του ποιήματος αυτού, διαπιστώνει αβίαστα κάθε ευαίσθητη ψυχή που θ'άφουγγραστεί τα λόγια και την αγνή ψυχή του Αγιοπετρίτη Δασκάλου, την περίσια αγάπη που κουβαλούσε για τον τόπο που τον γέννησε,τον τόπο μας!

Ας είναι τούτη η δημοσίευση, ένα ιερό και ταπεινό μνημόσυνο στο Διονύσιο Μελά. Αιώνια η μνήμη του. Ευχαριστώ απο καρδιάς τον κ.Αθανάσιο Μελά για την εμπιστοσύνη του.

Αθάκι

(Στο ποίημα κρατήσαμε την ορθογραφία του πρωτοτύπου)

Όταν σ' αντίκρισα από μακριά. του Ιόνιου θάλασσα γαλάζια,
Σε παρομοίωσα με κοπελιά, γλυκιά, γεμάτη θυμούς και νάζια.

Με τ' ασπρογάλανα κύματά σου, αγάλια αγκάλιαζες κάθε λιμάνι,
Και μόνο έσπρωχνες από κοντά σου, σεμνό και όμορφο χωριό τ' Αθάκι.

Σ' έβλεπα κάτω απ' ένα βουνάκι και σε κυνήγασα για να σε φτάσω,
Λιγάκι έλειψε... μα θα γινόμουν χίλια συντρίμια για να σε πιάσω.

Όρα σε κοιτάξα... τι να την κάνη, κακούργα κι άπονη την ομορφιά σου;
Αφού είσαι άσπλαχνη κι όλο γκρεμίζεις το χωριουδάκι που 'ναι κοντά σου;

Το ξέρεις τάχα πως από πάνω απ' τα θεόρατα τα γκρεμνά σου
Χωριό πανμορφο και πικραμένο λυώνει κοιτάζοντας την ομορφιά σου;

Αγέρι άφθονο και μυρωμένο με μια σου ανάσα σκορπάς τριγύρω,
Αλλά στην τόση την αρχοντιά σου ελεημοσύνη μικρή είν' το μύρο.

Μόνο τ' αγέρι; Τι να το κάμη; ζωή να δώση; όχι δε φθάνει.

.....
Με τι παράπονο μέρα και νύχτα, κοιτάς τη θάλασσα καημένο Αθάκι!
Κι αυτή αγέρωχη και ζαφειρένια πρωί και βράδυ νάζια σου κάνει.

Όμως φυλάξου, μη σε μαγέψει με καμιάς δόσης γλυκό τραγούδι
Και σε τραβήξει στην αγκαλιά της μ' όλες τις χάρες σου φτωχό λουλούδι.

(Διονύσιος Μελάς)

Deniis

Αύγουστος 1930

Θα μείνουμε στο όμορφο και χιλιτραγουδισμένο χωριό του Αγίου Πέτρου, πό'χει αναδείξει σημαντικότερες μορφές των γραμμάτων και της ιστορίας του πολυαγαπημένου μας νησιού.

Με το κάτωθι ποίημα ,αφιερώνω στον αδερφό του Δημήτρη και στα ξαδέρφια του Πέτρο Γ. Μαργέλη και Πέτρο Σ. Μαργέλη, ο Στρατηγός Ιωάννης Χρήστου Μαργέλης, δίνει το δικό του στίγμα μνήμης για τα παιδικά του χρόνια.

ΤΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΧΩΡΙΟ

Αφιερώνω στον αδερφό μου Δημήτρη και στα ξαδέρφια μου Πέτρο Γ. Μαργέλη και Πέτρο Σ. Μαργέλη.

Τα βήματα μου μουσικά με φέρανε κοντά σου νοσταλγικό μου χωριουδάκι μου να δω την ομορφιά σου.
Να θυμηθώ τα παιδικά τα χρόνια τα παλιά που γύρναγα μες στις αυλές με τ'άλλα τα παιδιά.
Τα σκοτεινά σοκάκια σου τις πόρτες τις βαριές τα ξύλινα μπαλκόνια σου με τις γαρουφαλλιές τα παστρικά χαγιάτια σου το σκοτεινό λαγκάδι που πάταγα ξυπόλυτος λιθάρι το λιθάρι.

Στο σπίτι που 'ζησα εκείνα τα μαύρα χρόνια σκύβω προσκυνητής

κι ας τρέχουνε τα δάκρυα ολάκερης ζωής.

Εικόνες τρέχουν ζωντανές μπροστά μου και φωτίζουν

τα παιδικά τα χρόνια μου που χίλια δυο αξίζουν.

Τον μπάρμπα μου Γρηγόρη, τις θειες μου Ειρήνη, Κερασούλα, Κο- ντύλω και Αντιγόνη.

Η γέριχη δαμασκηνιά μου γνέφει σιωπηλά:

— στην κορυφή μου φύλαξα για σε τα πιο καλά —

Κι η μυγαλιά του Αει Θωμά παλιό προσκυνητάρι ποιος ν'ανεβεί στα κλωνάρια της τη χάρη να της πάρει;

Το αψηλό καμπαναριό του Αει Θανάση,

οι Άγιοι Απόστολοι, ο Αει Γιάννης, Τα Καναλάκια, η Χαλικερέη,η μέσα βρύση, το Ανεμίδι,

η Ξεροπλαγιά, η Σκαλόπετρα,

η πράσινη η Κολώνη,

όλα με καλωσόρισαν και μου'πανε: Καλώς τ' αγόρι!

Η Σοφία Κοσιδά-Γαλινού, γεννήθηκε στη Λευκάδα,όπου τελείωσε τη στοιχειώδη και μέση εκπαίδευσή της.Σπούδασε Μαία στη Θεσσαλονίκη όπου και διαμένει.Ασχολείται ερασιτεχνικά με τη ζωγραφική,ενώ γράφει ποιήματα που έχουν σχέση κυρίως με τις παιδικές της αναμνήσεις.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Του Σπύρου Κερατόκωλου [Κοσιδά] και της θεια-Μαύρας κόρη.

Δε σπούδασα την ποίηση, ούτε φιλοσοφία, Μαιευτική εσπούδασα και στ' όνομα Σοφία.

Αν ξέρατε, πώς ζούσαμε κάποτε στη Λευκάδα, Σ' ένα νησί ξεχωριστό γεμάτο ομορφάδα! Τα βράδια γέμιζαν γλυκά τραγούδια και κιθάρες, Όπου ξυπνούσαν στις καρδιές τους πόθους, τις λαχτάρες.

Αχ και να γύριζαν ξανά τα χρόνια εκείνα πίσω Και δυο φορές εγώ παιδί τέτοια ζωή να ζήσω Να πάω σχολείο στο Μαρκά με μπλε ποδιά και σάκα, Να δω τους φίλους τους παλιούς, να σπάσουμε και πλάκα. Και όταν βγούμε διάλειμμα, πω πω τι μπερεκέτια, Ο Χρήστος έφτασε, παιδιά, με τα ζεστά τζαλέτια. Και τρέχαμε στα κάγκελα όλοι, ποιος να προκάμει, Τζαλέτια για να πάρουμε με ζάχαρ' ή σουσάμι.

Τα βράδια πια δεν έπρεπε να 'στε αργά στο δρόμο. Για να μη συναντήστε, ποιόν; Παιδιά, τον παιδονόμο!

Της άνοιξης τ' απόγιομα, χωρίς καμιά βιασύνη, Περνούσε απ' την αγορά, κάποιος μ' ένα κοφίνι. Ρηχό κοφίνι, στρογγυλό, μ' αλυγαριά πλεγμένο, Και με μαντίλι κάτωσπο ήτανε σκεπασμένο.

Βραστά παγούρια πούλαγε, μές' από το ιβάρι. Τα τρώγαμε ζεστά-ζεστά σα να 'ταν πασατέμπο Κι ήταν για όλα τα παιδιά σπουδαίο τραταμέντο.

Ήτανε όλα μαγικά, σα να 'ταν παραμύθι. Αλήθεια, σεις εφάγατε φρέσκο γουλό ρεβίθι; Κουκούτσες φάγατε ποτέ, πήγατε στα Βαρδάνια; Για το νησί σας νοιώσατε ποτέ σας περηφάνια; Πήγατε στην Κουζούντελη, να πιάσετε το Μάη; Πηδήσατε τα λάμπαρδα το βράδυ τ' Αϊ-Γιάννη; Βουτήξατε στη θάλασσα τα Φώτα πορτοκάλια; Χαίρεστε την Πεντηκοστή τα όμορφ' ακρογιάλια;

Θυμάστε την υποδοχή του χρόνου στη Λευκάδα; Η Μουσική στην αγορά παϊάνιζε τη Διάνα Και στα στενά γινότανε τρελό το πανηγύρι. Κοσολοι ξεφαντώνανε με γέλια και αστεία, Δεν ήτανε βραδιά αυτή, ήταν σωστή μαγεία.

Σας πήραν τα παιχνίδια σας απ' τον Κορομηλέο; Το μαγαζί του ήτανε στον Αϊ-Μηνά, σας λέω.

Μεγάλη Πέμπτη κρέμασαν το φάντε στο καφενείο, Μεγάλη Παρασκευή επήγατε όλοι εις το νεκροταφείο; Αγόρασε ο πατέρας σας στον Αϊ-Μηνά κατσίκι, Να μείνει εκείνο μια βραδιά εις το δικό σας σπίτι; Μεγάλο Σάββατο πρωί η μπάντα παϊανίζει. Αυτό την πρώτη Ανάσταση σε όλους μας θυμίζει. Και τότε οι μάνες όλων μας το πήλινο κανάτι Έξω απ' το σπίτι το πετούν, να ρίξουν το κομμάτι. Δεν ήταν φόλκ, ούτε εφέ, μα ήταν μόνο πίστη. Ετούτο μας εθύμιζε τον Τάφο, που εσεισθή. Σταυρούς εβάψατε ποτέ στην πόρτα με βαμβάκι Από το αίμα του αρνιού, που έσφαξ' ο χασάπης;

Είναι πολλές οι θύμισες, ήταν πολλά τα ωραία. Τα πιο πολλά ξεχάστηκαν, εβγήκανε μοντέρνα. Όσοι θα το διαβάσετε, κάτι αν θυμηθείτε, Κρατήστε το μες την καρδιά και μην το λησμονείτε. Τα προαναφερόμενα ποιήματα, δείχνουν την αξία και τη σημαντικότητα της λαϊκής πηγαίας ποίησης, που οφείλουμε να διαφυλάξουμε ανναλοίωτη ως κόρη φθαλμού αλλά και να αναδείξουμε.

Ο Δημήτρης Ε. Σολδάτος γεννήθηκε στην Λευκάδα το 1969.Αρθρογράφος,ποιητής,Μαραθωνοδρόμος. Το ποιητικό του αποτύπωμα αξίζει προσοχής.

ΔΙΠΛΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

Άλλα μου έφερε ο καιρός, κι άλλα μου πήρε ο Χρόνος. Διπλά, πατρίδα, σ' αγαπώ και σε μισώ συγχρόνως! Υπάρχουν, Λευκαδίτη, δυο Λευκάδες: η μια στον χάρτη κι η άλλη στην ψυχή σου. Η μια που δημαρχαίοι και βουλευτάδες την σύρανε ως το χείλος της αβύσσου κι η άλλη όλο ποίηση και καντάδες – μια απόμακρη φωνή που λέει: «Θυμήσου!» Μα εσύ ξεχνάς! Και γλείφεις τους χαλκάδες που οι «ξήπνιοι» σου περπάσανε. Κοιμήσου... Του Ονείρου η Λευκάδα αντιχτυπιέται βαθιά μέσα στο αίμα μου μ' εκείνη που για πραγματικότητα περνιέται. Ο φάρος των καιρών σκοτάδι χύνει... Μα πίσω απ' την μαυρίλα η Σελήνη με την Σαπφώ, κρυφά, γλυκοφιλιέται.

Οι ποιητές των Αθηνών

γράφουν κάτι στενάχωρα ποιήματα σαν τα διαμερίσματά τους

.....
Οι ποιητές των Αθηνών γράφουν για το μηδέν και για το τίποτε αλλά περισσότερο απ' οτιδήποτε ποθούν εκείνο που πάντοτε ήθελαν κι ας λένε πως το 'χουνε χεσμένο: την υστεροφημία.

.....
και αυτοσαρκάζεται

.....
Από παιδί "την ψώνισα" μεγάλος πως θα γίνω και προετοιμαζόμουνα σ' έναν καθρέφτη μπρος; εσπούδαζα το ύφος μου συνέντευξη να δίνω, μα η τύχη δεν το θέλησε κι απόμεινα μικρός.

Μην μιλάς

Τα λόγια σε λάθος χείλια μοιάζουν περισσότερο σε λάθος χέρια. Εύκολα σχίζεται τ' όνειρο σαν παιγαρόχαρτο στα δάχτυλα άπειρου καπνιστή. Λόγω στιγμής. Μην μιλάς. Συντονίζω το τύμπανο της καρδιάς μουσικής στη μουσική των βημάτων σου...

«ΗΧΩ ΤΗΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ»

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Ιδιοκτησία:

Σύλλογος Λευκαδίων

Αττικής «Η ΑΓΙΑ ΜΑΥΡΑ»

Γραφεία: Γερανίου 41

10431 Αθήνα

Δ/ντής-Εκδότης

Ο Πρόεδρος του Συλλόγου

ΧΟΡΤΗΣ ΘΩΜΑΣ

Εκδίδεται με ευθύνη του Δ.Σ.

Τα ευνούγραφα κείμενα

εκφράζουν απόψεις

των συντακτών του

Φωτοστοιχειοθεσία

Εκτύπωση:

Ι. ΓΚΑΝΤΗΡΑΓΑΣ & ΣΙΑ ΟΕ

Γερανίου 7, 1ος όροφος

Αθήνα, 10552

Τηλ. 210 52.44.309

Συνδρομή ετήσια:

Εσωτερικού 10 €

Εξωτερικού \$ 25

Αποστολή συνδρομών

Δ/σπη Συλλόγου

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Απο το βήμα αυτό και με σκοπό να ολοκληρωθεί η συγγραφή μιας σύγχρονης κι επικαιροποιημένης Ανθολογίας Λευκαδίτικης Ποίησης, που εδώ και μερικά χρόνια έχω σκαριάσει και πασχίζω να ολοκληρώσω, καλώ κάθε ανα τον κόσμο, Λευκαδίτη και Λευκαδίτισσα, να μου στείλει ηλεκτρονικά με e-mail : έως τρία ποιήματα της επιλογής του, μια φωτογραφία του σε υψηλή ανάλυση κι ένα σύντομο βιογραφικό του, για να ταξινομηθεί αλφαβητικά στην Ανθολογία.Ανάλογα με την έκταση της ανθολογίας, θα γίνει μελλοντικά επιλογή για την καταχώρηση του ενός ή και περισσότερων ποιημάτων. Κώστας Γ. Σταματέλος kgstamatelos67@gmail.com τηλ.6976880701

Η Παναγιώτα σηκώθηκε νωρίς και άναψε τη φωτιά να ζεστάνει το σπίτι μιας κι ο Δεκέμβριος είχε μπει φουριόζος. Ξύπνησε το γιό της τον Θοδωρή, και τον συμβούλεψε να πάνε στο λιτρουβείο να δούνε πώς πήγαινε η σοδειά τους, αν «ελάδισε» φέτος, μιας και πέρυσι το αποτέλεσμα ήταν αποκαρδιωτικό για όλο το χωριό. Ο Θοδωρής βέβαια δεν πολυνοιαζόταν γι' αυτό, αλλά ανυπομονούσε να βρεθεί εκεί και να δει από κοντά τα μηχανήματα και τη διαδικασία, αλλά και να κεραστεί από τους λιτρουβιραίους με τα καλούδια που μάζευαν από τους νοικοκυραίους του χωριού.

Σε λίγα λεπτά, μπήκαν στο «εργοστάσιο» όπως το έλεγαν στο χωριό, μιας και μέχρι τότε τα λιτρουβεία ήταν πρωτόγονα, χωρίς εξοπλισμό: Ένας γάιδαρος, ζεμένος και καταδικασμένος να γυρίζει ένα μονό λιτρουβειολίθρο απ' το χάραμα ως το βράδυ, μπορούσε να αλέσει και να στύψει καθημερινά το ένα εκατοστό της παραγωγής του «εργοστασίου».

Το μισό λάδι πήγαινε χαμένο γιατί το στύψιμο ήταν λειψό, μιας και οι εργάτες δεν είχαν τη δυνατότητα να πιέσουν αποτελεσματικά τον αλεσμένο πολτό της ελιάς, το «ζυμάρι» όπως το έλεγαν, τον οποίο έβαζαν μέσα σε τσουβάλια και τον πιέζαν «βιδώνοντας» με τα χέρια μια κάθετη σιδερένια πλάκα σαν πρέσα. Έτσι, όταν στις αρχές του '50 οι πιο «ανήσυχοι» του χωριού, μαζεύτηκαν και αποφάσισαν να φτιάξουν ένα εργοστάσιο συνεταιριστικό, το αποτέλεσμα τους δικαίωσε. Στο χωριό μέχρι τότε λειτουργούσαν πολλά λιτρουβεία, μιας και οι ελιές ήταν χιλιάδες, αλλά ο κόπος όλων όσων ασχολούνταν με την παραγωγή του λαδιού ήταν δυσανάλογος με το αποτέλεσμα. Μικρή παραγωγή και πολύ λάδι χαμένο.

Το νέο εργοστάσιο λοιπόν, ήταν μεγάλη καινοτομία για τα χρόνια εκείνα. Διπλό λιθάρι και μάλιστα μηχανοκινούμενο. Ούτε γάιδαρος ούτε μουλάρι. Τα παιδιά ανυπομονούσαν να το επισκεφτούν για να δούνε όλα εκείνα τα μηχανήματα που δούλευαν αρμονικά μεταξύ τους, μέχρι να τρέξει ο χρυσός χείμαρρος το λαδιού απ' τον διαχωριστήρα στα τσίγκινα δοχεία και να μοιραστεί στους ιδιοκτήτες του, που καρτερούσαν με αγωνία πάνω απ' το γέμισμα για να δούνε τον κόπο τους.

-Καλημέρα μπάμπια Τάσο, είπε δυνατά η Παναγιώτα για να ακουστεί μέσα απ' το θόρυβο της μηχανής. Ήρταμε να δούμε τη σιψιά μας.

-Καλώς ήρτατε! Φώναξε ο μπάμπια Τάσος ο Νατσέλιος, από τους πρωτεργάτες του συνεταιρισμού, έχοντας κολλημένο μονίμως ένα

τσιγάρο στο στόμα του με τη στάχτη να κρέμεται και να μην πέφτει, κι ένα καλαμπούρι ανά πάσα στιγμή έτοιμο για την κάθε περίπτωση.

-Έλα δω Θοδωρή, να σε τρατάρ'με. Ήφερε η θειά σου η Βάνθω λαδόπ'τα επολήωρα, ακούστηκε η μπάσα φωνή του μπάμπια Πέτρου του Δημόκα, επίσης στυλοβάτη του συνεταιρισμού και ανθρώπου γενναιοδωρου.

-Τι λαδοπ'τολογάς μωρέ Πέτρο; Δώσ' του παιδιού να φάει έναν αγαθό ψωμί ζεστόνε με λόμπα να τονε παπαρώσει με λάδι. Έχει και για σφήνα χλωροτύρι στ' αρμάρι πο' φερε ο Ψάθας, πετάχτηκε ο μπάμπια Αποστόλης ο Τσολιμής, ο τρίτος της πενταμελούς ομάδας που κουμαντάριζαν το εργοστάσιο, άνθρωπος ευέξαπτος αλλά δίκαιος και πλακατζής.

-Καλώς την Παναγιώτα, την καλωσόρισε ο τέταρτος της παρέας ο καπετάν Πάκης ο Τρύφος, ήρεμος και λογικός άνθρωπος, με αποφασιστικό ρόλο στην όλη διαδικασία.

-Φαίνεται πως καλά επήανε τα πράματα. Εγιόμοσε η βαρέλα και πάμε και για δεύτερη, της ανήγειλε με ικανοποίηση, ξέροντας τη δύσκολη οικονομική κατάσταση της οικογένειας. Προφανώς οι «συνέταιροι» είχαν ενισχύσει τη λαδιά της δεόντως... Ο άντρας της βλέπετε είχε χαθεί στη θάλασσα και μεγάλωνε μόνη της το μονάκριβο παιδί της, το Θοδωρή με τη βοήθεια της πεθεράς της.

-Εκοκολόισε ούλο το Δ'χάλι η έρμη η γριά. Πάλε καλά δε λες μπάμπια; Να χουμε λάδι κάνε εφέτος και θα τα πορέψ'με.

-Χάντε τώρα στο λαμπράκη να στο ξαγιάσει και να στο παραδώκει, είπε ο Πέτρος, κλείνοντας το μάτι στους άλλους με νόημα, μιας και είχαν συνεννοηθεί να μην «φορολογήσουν» τη φτωχή γυναίκα. Ελαδίσανε καλά, έξι λίτρες

ΣΤΟ ΛΙΤΡΟΥΒΕΙΟ

του Άρη Δάγλα

παραρκατεζίνι.
-Ετοιμη κι από μένα, είπε ο Λάμπρος, ο πέμπτος της παρέας, ο διαχειριστής του συνεταιρισμού που φρόντιζε να πάει αξιμέρωτα να ανάψει το καμίνι και να «ξαγιάζει» το λάδι, δηλαδή να υπολογίζει το «ξά», όπως λεγόταν η παρακράτηση του λαδιού σαν αμοιβή για την παραγωγή. Το λάδι σου είναι έτοιμο για να φορτωθεί στο τρίκυκλο του Πανέρη γιατί του Νιάγκα εχάλασε. Θα στο φέρει το απόγιομα.

-Εβαστήξατε δα το μερτικό σας; Ρώτησε εκείνη με αξιοπρέπεια.

-Ούλα λετσέκα, απάντησε ο Νατσέλιος. Τι ναι ο πάουρας τι, ν το ζμί του. Πάρε και για τσάντα σβεντίνες για προσάναμμα, έχ' με πολλές εφέτος.

-Σας υπέρευχαρ'στώ, είπε η Παναγιώτα και φώναξε τον κανακάρη της να φύγουνε.

-Προχώρα συ μάνα και θα να'ρτω. Κοίτα μόνο μη πατήσεις το λιόσμο απ' όξου γιατί πάει τσούρος στο λαγκάδι, είπε το παιδί, πηγαίνοντας προς την αλεστική μηχανή να δει την ώρα που ο Πάκης θα άνοιγε τη μπούκα και ο πολτός θα έπεφτε στο λινό.

Του άρεσε να βλέπει τον μεγάλο έλικα στον πάτο του λινού να αναδύει το ζυμάρι της αλεσμένης

ελιάς και μετά το στρώσιμο του πολτού στα τσόλια και το «μπελόνισμά» τους στα καρότσια. Κάθε δέκα τσόλια, έβαζαν κι ένα μεταλλικό δίσκο, ώστε να ασκείται πίεση περισσότερη. Μόλις γέμιζε το καρότσι μέχρι πάνω, δυο άτομα

το τραβούσαν μέχρι το πιεστήριο και εκεί το «κάθιζαν» στον υδραυλικό άξονα που

πίζε με μεγάλη δύναμη τα τσόλια, στίβοντάς τα και βγάζοντας το ζουμί της ελιάς. Ύστερα, με ένα μεγάλο λούκι, οδηγούσαν το υγρό στον διαχωριστήρα, ένα μεγάλο δοχείο με φίλτρα, που χώριζε το ζουμί θερμαίνοντάς το με ζεστό νερό. Το δοχείο αυτό, είχε δυο εξόδους: Από τη μια έφρευε το λιόζουμο, ο λιόσμος όπως τον έλεγαν, ένα μαύρο άχρηστο υγρό, κι από την άλλη έρρευε το ζεστό λάδι στα δοχεία, που μύριζε υπέροχα κι έμοιαζε σα μέλι ανακατεμένο με χρυσάφι.

-Άμα κλείσει το σκολειό για τα Χριστούγεννα θα'ρχομαι κάθε μέρα μπάμπια Τάσο, δήλωσε το παιδί.

-Νά'ρχεσαι Θοδωρή, είπε αυτός. Θα'χουμε απ' ούλα τα καλά.

-Αν μας κάνεις και τα θελήματα θα σου βγάλουμε και μεροκάματο, είπε ο Αποστόλης.

-Θα βαστάς τη πύργια στα μπετόνια και θα μετράς τσι λάτες πριν

φορτωθούνε στα τρίκυκλα, είτε επίσης ο λαμπράκης.

-Σύνφωνοι, απάντησε εκείνος. Πάου τώρα να φύω γιατί έχω να στήσω τσι πλάκες μου στον Αη Κωνσταντίνο για να τσακώσω καλογιαννάδες κι ατσάραντους. Άμα πιάσω και κανιά κίχλα θα τηνε φέρω δω να τη ψήσ'με στη χόβολη απ' το καμίνι.

-Μονάχα πλάκες στένεις ή βάνεις και κάρνα ακκίστρι; Ρώτησε ο μπάμπια Τάσος.

-Σα βρω σκλομανταρίδα καλή, βάνω, απάντησε το παιδί. Το λοιπόν φχαρ'στώ για τον αγαθό. Θα ματάρτω, είπε και έφυγε χαρούμενο.

-Λεβεντόπαιδο σα το πατέρα του, είπε ο λαμπράκης, κάνοντας όλους να συμφωνήσουν.

-Κι η μάνα του όμως δε πάει πίσω, άντρας και γυναίκα εστάθηκε στο κονάκι, είπε ο Νατσέλιος.

-Θα νετάρ'τε κανιά βολά το παρλάτο, ή θα ριπ'στεί το ζ'μάρι απ' όξου απ' το λινό; Φώναξε ο μπάμπια Πέτρος, καλώντας τον Πάκη να βιαστεί να γεμίσει τα τσόλια.

-Πάουρας στραβά πατεί, ποια να'ναι η προκοπή του... Είπε σκωπτικά ο μπάμπια Τσολιμής και έστρεξε να βοηθήσει ρίχνοντας τα εστρικά καντήλια, έτσι για να πάει καλά η μέρα...

Ο αποκριάτικος χορός του συλλόγου μας στο «Αρχοντικό του Σαράντη» με τον Μπάμπη Τσέρτο και τη Νάντια Καραγιάννη

συνέχεια από τη σελ.1

Λευκαδίτισσες και Λευκαδίτες της Αττικής, αλλά και φίλοι του συλλόγου «φρόντισαν» να γίνει το αδιαχώρητο στο κέντρο με τον Μπάμπη Τσέρτο, τη Νάντια

Ευχαριστούμε θερμά τους παρκατάω χορηγούς που είχαν την ευγενή καλοσύνη να προσφέρουν δωρά στην λαχρισφόρο αγορά που έγινε στην διάρκεια

Καραγιάννη και την εξαιρετική ορχήστρα τους να «απογειώνουν» τα «φαρομανητά» και το κέφι μέχρι τις πρωινές ώρες!

Είχε προηγηθεί το καλωσόρισμα και οι ευχές από τον Πρόεδρο του συλλόγου μας κ. Θωμά Χόρτη.

Ακολούθησε, όπως προαναφέραμε, ένα γνήσιο γλέντι με λαϊκά, ρεμπέτικα, παραδοσιακά και νησιώτικα τραγούδια με την πίστα να παίρνει «φωτιά!» και με ένα πρόγραμμα γεμάτο εκπλήξεις!!!

Και του χρόνου να είμαστε καλά να ξαναταμώσουμε!

του χορού για την οικονομική ενίσχυση του Συλλόγου.

- Super Market ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ
- Σαλάμια ΝΤΕΛΗΜΑΡΗ
- Κάβα Μαρinos, Πλατεία Αγ. Μηνά Λευκάδα
- ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ Α.Ε.
- ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ Αλεξάνδρας Αραβανή, Άγιος Δημήτριος
- EUROFOOD, Ξενοφών Βεργίνης
- Τον κ. Αντώνη Σολδάτο
- Τον δημοσιογράφο Ηλία Γεωργιάκη
- Μεζεδοπωλείο «Γωγώς Γεύσεις»

ΛΕΥΚΑΔΑ ΚΙ ΕΛΛΑΔΑ
ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΟΝ ΕΟΡΤΑΣΜΟ ΤΗΣ 160^{ης} ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΤΑΝΗΣΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΑΛΚΩΝΗΣ
το ποίημα έχει μελοποιηθεί από τον Παναγιώτη Φίλιππα

**Λευκάδα παivνια
ανθέ τ' ουρανού
Ελλάδα αivνια
πατριδα του νου,**

**καρπέ της αγάπης
της Γης τ' ουρανού
Λευκάδα της γνώσης
του ελεύθερου νου.**

**Ελλάδα της τέχνης
και του πολιτισμού
αέναη μάνα
του ανέσπερου νου,**

**Λευκάδα θάλασσα
η ζωή ανατέλλει
στα χείλη σου μέσα
που στάζουνε μέλι.**

**Ελλάδα το φως σου
νικά το σκοτάδι
αφυπνίζεις τον κόσμο
με έρωτα χάδι,**

**Λευκάδα αγκαλιά
παντοτινού γυρισμού
Ελλάδα έρωτα
με σώμα και νου.**

**Ελλάδα μουσική
τον άνθρωπο υψώνεις
τον μεταμορφώνεις
σε άξιον εστί,**

**Λευκάδα κι Ελλάδα
σε χορό έχουν πιαστεί
και μαζί αρμενίζουν
με κοινή κουπαστή.**

Συντάξας Catering
Παραδοσιακά Προϊόντα Traditional Products

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΚΑΛΛΙΓΩΝΙ ΛΕΥΚΑΔΑΣ • 2645026666 • ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΟΥ ΜΗΝΑ ΛΕΥΚΑΔΑ 2645022813

ΠΡΟΤΥΠΟ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
Α. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ - Μ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ
ΘΗΣΩΝ 210 * ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ * ΤΗΛ. 5719017, 5730784

ΤΜΗΜΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ	ΤΜΗΜΑ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΟΥΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Ορθοδοντική • Παιδοδοντία • Προληπτική οδοντιατρική 	<ul style="list-style-type: none"> • Περιοδοντολογία • Ενδοδοντία • Γναθοχειρουργική • Εμφυτεύματα • Γενική προσθετική

1824-2024

Διακόσια χρόνια απ'τη γέννηση ενός εκ των σημαντικότερων μορφών του πνευματικού γίγνεσθαι της Λευκάδας, του Αριστοτέλη Βαλαωρίτη.

Ο τόπος μας, οφείλει να τιμήσει τον Ποιητή που πρωταγωνίστηκε στον αγώνα για την Ένωση της Επτανήσου με τη Μητέρα Ελλάδα και στον Άνθρωπο που στάθηκε βράχος κι Αγιοκέρι μαζί για τον τόπο που λάτρευσε.

Θ' ακουστούν πολλά. Ωστόσο, ότι κι αν γράψουμε σήμερα, πάντα θα φαντάζομαι φτωχότερα κατά την ταπεινότητά μου άποψη, μπρος των συγγραφικών και ποιητικών έκφραση μεγάλων κι επιφανών μορφών της πατρίδας μας για τον Βάρδο της Μαδουρήας.

Ο λόγος, στον Άγγελο Σικελιανό και τον Κωστή Παλαμά.

ΩΔΗ ΣΤΟΝ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗ

Ψηλά στη βίγλα π' αγρυπνώ σαν τον καλό τσοπάνο, στο βράχον όπου ρίζωσεν η σκέψη μου κ' η ζωή, ποια ξάφνου, στο βαθύτερο το λογισμόν επάνω, μου πλημμυρίζει ακράτητη το νουν ακέριο βοή; Δεν είναι σάλαγος φτερού, δεν ειν' αχός καμπάνας, δεν ειν' ουδέ το μήνυμα μιας μακρινής βροντής. Τούτ' η βοή έχει μέσα της απ' τη φωνή της Μάνας κι απ' τη φωνή που μόνος του κατέχει ο Ποιητής. Τι εκεί που μ' αργοδιπλώνει θερμό φτερόν η σκέψη και στου βουνού βυθίζομαι την άμετρη σιγή, της κορυφής για να χαρώ την υπερουσία γέψη στην πρώτη μου γυρίζοντας ανέκφραστη πηγή, τώρα ο αχός, που με καλεί κι ολοένα με ζυγώνει μες στις καθάρια συλλογής τον άγιο ανασασμό, σκει την ψυχή μου ολάκερη, την ακοή μου οργώνει, κι αδόκητο στα σπλάχνα μου ξανοίγει κλονισμό.

«Ποια είσαι, φωνή, που μου 'κλεισες, ωσάν περικοκλάδα, το νου μου π' αγωνίζονταν στη μοναξιά ασκήτης;» Και δε μ' απάντησε η φωνή, μα το αίμα μου: «Η Λευκάδα, και της Λευκάδας πόκρξεν αιφνίδια ο Ποιητής!». Το κάλεσμα είναι βιαστικό, γοργό είναι το πιστρόφι. «Σε τέτοια» απάντησα «φωνή, κι ο λόγος μου φτωχός... Μόνο θερίσετε έλατα του Παρνασσού, συντρόφοι, δάφνες θερίστε γρήγορα, να φύγω μοναχός!» Έτο' ήρθα αγνάντια Σου, Ποιητή, σαν ταπεινός οδίτης. Του λόγου μου το κράξιμο μικρό και περισσό.... Μα όπως είν' ένας ο Θεός κ' Εσύ 'σαι Λευκαδίτης, οι δάφνες οπου Σου 'φερα μυρίζουν Παρνασσό! Μα ότι και να 'φερα, Ποιητή, με το δικό μου χέρι, δάφνες αν είναι κ' έλατα του αιώνιου Παρνασσού, δεν είναι τίποτα μπροστά σ' εκείνο πόχει φέρει κ' η ταπεινότερη καρδιά μπροστά Σου του νησιού.... Γιατ' ήταν άμετρες καρδιές, που, ως είχαν απαυδήσει που τις χωρίσαν από Σε πικρότατοι καιροί, «τι να Του φέρουμε», έλεγαν, «για να καλοκαρδίσει σα θε ν' αστράψει αγνάντια μας η όψη Του ιερή;» κι άλλες καρδιές, που βύζαξαν αντάμα με το γάλα το λατρεμένο Σου όνομα, που θα 'θελαν μεμιά να δώσουν όλο το αίμα τους, κι ως τη στερνή τη στάλα, για της παραμυθίσις Σου μορφής τη γνωριμιά. Τι όλοι το ζέραν, σε καρδιά, σε νου, ψυχή και χέρια, μέσα σε κάθε πάτημα, σε κάθε Σου ματιά, σε κάθε μέσα λόγο Σου ζούσε η Λευκάδα ακέρια, και κάτω από τη φτερούγα Σου κοιμόταν την πλατιά! Σα λιονταριά σου ρυιάζεται, Σου 'και φωτιά τη γλώσσα σαν Τη διαφέντευσε ορθός, με πράξη είτε μιλιό. Απ' την οργή το στήθος Σου σκωνόντανε, ως η κλώσα αν ξένο χέρι, γύρα της, αγγίζει τα πουλιά! Κι απ' τα ψηλά τα Σταυρωτά ως όπου είν' απλωμένος ο θείος γιαλός που μέσα του κοιτούνται οι ουρανοί, βοσκός, ξωμάχος ή ψαράς, στα νύχια ανασκωμένος, τη βροντερή Σου επρόσμενε ν' αφογκραστεί φωνή... Και να, Αι-Πέτρος, Δράγανο, Νυδρί, Καρυά, Σφακιώτες, όθε καλύβι και χωριά, μετόχι και κελλά, όλοι πιστοί του Λόγου Σου κινήσανε στρατιώτες, για να χαρούν της όψης Σου την νέαν ανατολή. Τι, κάποια μέρα στύλωσες στη μέση τους το Νόμο, κ' είπες: «Λευκάδα, ολάκερη στα στήθια μου χτυπάς. Δείλια δε θα 'χεις μέσα Σου, δε θα 'χεις έννοια ή πρόμο... Με την καρδιά που Σου 'θερεψα θα μάθεις ν' αγαπάς!» Και να που ακόμα μια φορά, σφιχτά συμμαζεμένη, όλ' η Λευκάδα γύρα Σου σα μια καρδιά χτυπά.... Κ' είν' η καρδιά Σου η δυνατή ξαναζωντανεμένη, που μες σε μύριες χύνεται μαζί και δε σκορπά! Απ' τις καρδιές που πλημμυράς, Ποιητή, με την καρδιά Σου, για μια στιγμή στα στήθια μου να κλούσα ένα παλμό, θε να 'λεα π' άξια στάθηκα την ώρ' αυτή μπροστά Σου κι άξια της άγιας δόξας Σου πως είπα τον ψαλμό! Μα μες στο νου μου χύνεται αλάλητη ευτυχία...

200 Χρόνια από την Γέννηση του

Σφοδρή χορεύει της καρδιάς η κόκκινη πηγή. Η ίδια μου σκέψη είναι δροσιά, και μέθη, κ' ευωχία, ως αναπνέω κατάβαθα τη μητρική μου γη! Μον' κοίταξέ με στην ψυχή και ιδές πως έχω δράμει, ο στίχος γράφει πιότερο γοργός απ' τη μιλιόμα μέσα μου της δόξας Σου γιορτάστηκαν οι γάμοι, κι ακέρια την εχώρεσε του νου μου η αγαλιά! Κ' Εσύ που 'ναι φιλόξενη η σκιά Σου, σαν του ελάτου τη σκιά, κι όμοια τριγύρα μας απλώνεται πιστή, μεγάλο Πνέμα, δέξου με στον ίσκιο Σου αποκάτου, να ξανασάνει η σκέψη μου και να ξεκουραστεί.... Μα, πριν σκωθώ απ' τον ίσκιο Σου, άσε να σκύψω, ακόμα για μια φορά, το μέτωπο μπροστά Σου ευλαβικά, κ' ευλαβικά σιμώνοντας προς το βουβό Σου στόμα να ξεσκεπάσω γύρω μου τα θεία του μυστικά. Τι όσο κοιτώ τα χείλη Σου, θαρρώ κ' έχουν σαλέψει, κι ολόσια προς το πνέμα μου τα λόγια ενώ μιλάν, μέσα μου χύνεται μ' ορμή σαν ποταμός η Σκέψη, κ' έστ' οι μεγάλες Σου εντολές στις φλέβες μου κυλάν: «Τη θεία φωνή, π' ο ίσκιος μου ν' ακούσεις τώρα στρέγει, μη την κρατήσεις μέσα σου δειλά και σιωπηλά, μα σήκωσέ τη σήμαντρο τα ουράνια που να φλέγει, η δύναμη της κύματα τεράστια να κυλά, ν' αντρείευτούν στον ήχο της κορμιά σακατεμένα, να ρέψ' η έννοια μέσα τους που φώλιασε η πικρή, στήθια πλατιά να σηκωθούν σε γόνατα κομμένα, ν' αναστήθουν στον τάφο τους ολόσωμοι οι νεκροί, του αιθέρα από το βόγκο της ν' ανοίξουν οι λαγόνες, η Δόξα, που τυλίχτηκε στα σκόπη, να φανεί, κι αγγόνια και τρισέγγονα να βγουν σε νέους αγώνες, τι νέοι καιροί ανατείλανε και νέοι είν' οι ουρανοί!» Τέτοια τα λόγια Σου, Ποιητή, μιλούν μες στην ψυχή μου. Κι όπως ακούω στα βάθη της την άξια Σου εντολή, διπλή αναβρύζει σήμερα σ' Εσένα η προσευχή μου: «Όταν θα φέξει ολάκερη της Γης η ανατολή, που Εσύ θωρείς από ψηλά, στον ουρανό, προφήτης, ρίξε το βλέμμα Σου κ' εδώ, στη γη τη μητρική, που Σε κρατάει ακοίμητη για πάντα στην κορφή της, κι από τα σπλάχνα της αυγής, π' αστράφτει μυστική, δωσ' της τ' αστέρι το πρωινό, Ποιητή, κ' εμένα δω' μου, όσον ακόμα μου χτυπά πάνω στη γη η καρδιά, άγιος να τρέχει ο ίδρωτας από το μέτωπό μου, κι απ' όλο μου το πρόσωπο, του αγώνα η ευωδιά!»

Ο ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ (ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗ -ΑΝΘΟΛΟΓΗ- ΜΑ 100 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ.

Έκδοση Ο.Ε.Δ.Β.1979

(Πρόλογος Κωστή Παλαμά)

Κάπου παρατηρήθηκε πώς η δόξα ενός ποιητή συχνά πυκνά περνά τρία στάδια.

Το πρώτο: παθητικός θαυμασμός, η λατρεία. Το δεύτερο: παραμέρισμα του ποιητή, κάτι σαν καταφρόνηση. Το τρίτο: Η δικαιοσύνη. Ο ποιητής, ξαναγυρίζει θριαμβευτής. Ξαναθαυμάζεται. Μα ο θαυμασμός τότε μέσα στο εργατήριο της κριτικής μετρημένος, ενεργός. Ότι γενικά υποστηρίχτηκε, το βρίσκω μέσα μου, σαν να εξετάζω τους σταθμούς που πέρασε η γνωριμιά μου με τον Βαλαωρίτη.

Πέρασε καιρός από το πρώτο του φανέρωμα μ' αφήσαν τα έφηβα χρόνια στα νιάτα μπήκα με τον ίδιο ενθουσιασμό για το τραγούδι του. Μα λίγο λίγο άρχισε ο νους μου να τραβιέται κι απο δασκάλους άλλους, να προσηλώνεται και σ' άλλα φαντάσματα. Πάντα και του στίχου κυνηγητής, έπλεκα νέες αγάπες, που με φέρναν να παραμερίσω τις παλιότερες. Έξαφνα το ξάνοιγμα του νέου κόσμου, που τον είχα πλιά μου, μα που δεν υπώπευα για καιρό το νόημα και το κάλλος του, μ' έκαμε για καιρό να αντικρύσω κάτω το γοητευτικό του φως, χλωμούς και σα να περιπεύανε τους θαυμασμούς μου τους πρωτύτους.

Ο κόσμος εκείνος, ο Σολωμός. Κι από την εντύπωση του γόη, ακόμα κι ο μαθητές του, και μόνο γιατί αντιφεγγίζαν κάτι από τη λάμψη του, με σέρναν τους άκουσα σαν εκτελεστές συμφωνιών αιθερόρητων μπροστά τους η ορχήστρα του Βαλαωρίτη σα να θορυβούσε πολύ και σα να τάραζε τ' αυτιά μου πιο πολύ παρ' όσο την άγγιζε την ψυχή μου.

Όμως, οι μέτριοι κινυνεύουνε να καταποντιστούνε μια για πάντ' από το κύμα του καιρού και κανείς -φτάνει μέσα του ν' ενεργή η δύναμη του νου, που είναι κίνηση - δε στέκεται κορφωμένος για πάντα στις αγάπες του και στα είδωλα του' μήτε που αγύριστα ξεφεύγει από κείνες.

Όσο που ξαναγύρισε ο ποιητής του Διάκου και του Φωτεινού και ξαναστάθηκε μπροστά μου, δαμαστής της αρνήσις, και μ' όλο του τον όγκο ξανάδειξε στην αγάπη μου το έργο του, μα στοχαστικώτερα' όχι πια με την αλυσίδα του άκριτου θαυμασμού αλλά και με καινούριων χαρακτηρισμών ξεσκεπάσματα.

Επειτα για το πλησίασμα με τον καθέναν ποιητή και για τη μεταλαβή του τραγουδιού του χρειάζονται να βοηθήσουν κάποιες ιδιαίτερες θρησκευτικές στιγμές' κάτι σα μυστήριο είναι στο βάθος από τη συγκίνηση που μας χαρίζει ο ποιητής. Και δε φτάνει. Δεν μπορούμε να τον πλησιάσουμε με όποια διάθεση- δεν μπορούμε καλά να μπούμε στο νόημά του χωρίς να προηγηθεί κάποια ηθική προετοιμασία, χωρίς να μας σπρώξει μια κατάσταση αρμονική που γεννιέται είτε ψυχόρμητ' από μέσα μας ανεβασμένη, είτε φερμένη απ έξω, από τους καιρούς.

Στα 1897. Την ώρα που οι καρδιές, από τη λαχτάρα του καρτερεσμένου πολέμου, όσο άτυχος και αν στά-

θηκε, ανάβαν ευκολοχτύπητες από τους εθνικούς ενθουσιασμούς, ξένοι παγκόσμιας φήμης τραγουδιστές, ο Μιστράλ, ο Καρντούτης και ο Σόμεμπορν, με χαιρετισμούς εγκαρδιώναν την αρματώμενη πατρίδα. Θυμάμαι τότε πως διάβασα κάποιο βράδι σε φιλικό κύκλο κομμάτια από τον "Όρκο" του Μαρκορά " και πώς για πρώτη φορά ξάνοιγα μίαν έντονη αναλαμπή στη φλόγα του έργου, που δεν την έβλεπ' άλλοτε. Τότε, και το τρίτο άσμα του Διάκου η " Αποκάλυψη " η οραματική και μεγαλόπρεπα επικοδοματική καθιέρωση της εθνικής ιδέας, ξετυλίχτηκε στη φαντασία μας με όλο της το νόημα. Τότε και το πρώτο άσμα του " Φωτεινού " βρόντηξε στα χείλη μου πρωτάκουστα, σάλπισμα τυρταϊκό , και πέρασε σαν από χέρι Πολυγνώτου τοιχογράφημα της εθνικής ψυχής. Και τι να πούμε από την αφορμή των πρόσφατων πρωτοδοκιμαστων περιστατικών; Τι να πούμε για τα χρόνια της δοκιμασίας, της αγωνίας , της θυσίας, του ενθουσιασμού, των αιμάτων, των τροπαίων, των θαυμάτων; Σε τέτοια χρόνια ο ποιητής που έως τότε ακούγοταν σαν ένας χτυπημένος ονειροπλήχτης και ιδεολόγος ασύστατος σαν ένας αδείος μονάχα μεταχειριστής ή και καταχραστής της ρητορείας, πως αποκάλυπτε' έξαφνα προηγητής και οδηγητής, και με τα λόγια του και με τους στίχους του περισσότερο θετικός και στα πράγματα σιμότερα κι απ' όλους τους σοβαρούς ή τους περιγελαστικούς τριγύρω του διαλεχτούς και στη σκεψη και στην πράξη! Η ζωή και το έργο του Βαλαωρίτη δεν μπορεί να χωριστούν από την ζωή και την ιστορία του τόπου που τα γέννησε, και του έθνους, γενικά. Ομιλία για το Βαλαωρίτη θα έπρεπε να είναι μαζί ομιλία για πενήντα χρόνων ενέργειες και αγώνες, μουδιάσματα και ύπνους, ξυπνήματα κι ενθουσιασμούς, πανηγύρια και βάσανα, για μια κίνηση, για μίαν έξαψη πατριωτική, πολιτική, διανοητική γύρω στην Έπτανησο, στην σκλαβωμένη Ήπειρο, στο λυτρωμένο βασίλειο. Θα έπρεπε να είναι μαζί ομιλία για τον Βαλαωρίτη τον κοινοβουλευτικό ρήτορα, τον ιστοριοδίφη, το γλωσσολόγο, τον γλωσσολόγο, τον πατριώτη και στην πράξη, τον άνθρωπο, τον πατέρα, το Βαλαωρίτη στην υγεία του και στην αρρώστια του. Θα έπρεπε να είναι μαζί, ομιλία για την πατριωτική ποίηση, γενικά και για το φανερώμα της, λεπτομερέστερα, και σε μια εδω, με το παραδομένο της, ή και με όποιο της, περπάτημα, κι έξω απο μας εκεί που χύνονται και ανταμώνονται, φουσκώνουν και θολώνουν των πολιτισμένων τόπων τα μεγάλα ρέματα τα φιλολογικά(.....)

Μα για να μας έρθει, καθώς μας ήρθε, ο ποιητής, δουλέψανε πολλοί. Μου δείχνεται σα φαινόμενο προγονικού ξαναγυρισμού - σημάδι της δύναμης που βάγει σ' ενέργεια το νόμο της κληρονομιάς, ρυθμισμένο κι απο τον άλλο παντοδύναμο νόμο της φυσικής και της κοινωνικής ατμόσφαιρας κλέφτες κι αρματωλοί, θαλασσοδρόμοι και πεζοδρόμοι, πραγματευτές και πολιτευτές, σκιάδες και καλαμαράδες πρόγονοι μας τον ετοιμάσαν. Όμως πάντα φαινόμενο ζωντανεμένο, πρωτ' απ' όλα, από την ατομική δύναμη που η πηγή της δυσκολεύεται. Σα να είχαν κατορθώσει και σπαθί, κράτησε το κοντάλι. Ίδια η ορμή, και η ενέργεια σημαντικώτερη. Την ποίηση μέσα του δεν την ξυπνούσε μια καλαισθητική διάθεση, που εΐτανε σκοπός η ίδια η τέχνη του, υποσταχτική μιας θρησκείας, της πατριδολατρίας. Γιατί όχι; Ένας υπέρροχος κριτικός ποιητής ο Ρώσος Μερσεκόφσκις, μιλώντας για τους περιφημούς μυθιστοριογράφους της πατρίδας του

που είναι μαζί δημιουργοί μιας τέχνης και μιας ιδέας απόστολοι, σωστά παρατηρεί πως η τέχνη θέλει να την υπηρετούν μα όμοια θέλει κάποτε και να δουλεύει.

Του Βαλαωρίτη η Μούσα μαζί αρχόντισσα και σκλάβια. Ο νέος Βαλαωρίτης της επανάστασης, φιλελεύθερος, ριζοσπάτης, πατριώτης.

Λίγο ύστερ' από το θάνατο του συντηρητικού του πατέρα, λίγο ύστερ' από το γάμο του με την έξοχη κόρη του εξόχου Έλληνα Αιμιλίου Τυπάλδου Πρετεντέρη, ανατέλλει το 1857, χρονιά επίσημη. Ο Βαλαωρίτης τότε τριάντα χρόνων παλληκάρη, πρωτοεκλέγεται στη Λευκάδα βουλευτής. Δημοσιεύει τα

" Μνημόσυνα " λίγους μήνες ύστερ' από τον θάνατο του Σολωμού. Τον ίδιο χρόνο ρήτορας ξεσπά και θριαμβεύει στην Επτανησιακή Βουλή. Στους ίδιους καιρούς των πατριωτικών, κοινοβουλευτικών, ανταρτικών, απολυτρωτικών πυρετών στα Ιόνια τ' ακρογιαλία και τα βουνά τα ηπειρωτικά, σπέρνεται, γράφεται και βλέπει το φως η " Κυρά Φροσύνη ". Και οι δύο τόμοι από την ίδια πηγή κινήθηκαν, στα ίδια θέματα ξετυλίγουν, του ίδιου κόσμου εικόνες είναι.

Τα " Μνημόσυνα " πιο κομματιαστά, πιο συκωτημένη η " Κυρά Φροσύνη ". Της Ήπειρος η γη που συμμαζεύτηκε η ψυχή του Γένους αιώνες μέσα στη ροή των όλων γύρω της και που έβαλε όλα της τα δυνατά με την βροντή του τουφεκιού του κλέφτη, με τον αγώνα και την αντίσταση, με το μαρτύριο και με τη θυσία, για να κρατηθεί και για να κρατηθεί η γη της Ήπειρος είναι και της ψυχής του ποιητή πατρίδα. Από εκεί τα πλάσματα που πηγάζουν, εκεί ζητούνε κι ενεργούν, πολεμούν και πεθαίνουν. Ξεχωριστά πάντα στους στίχους του ζωγραφίζει και ξεχωριστά την αναφέρει στα πεζά του την Ήπειρο.

Στα "Μνημόσυνα " οι θάνατοι που μνημονεύονται και που αγιάζονται είναι θάνατοι επικοί. Μας έρχονται από του περασμένου τους αστραποφώτιστους βυθούς. Είναι το προανάκρουσμα της ηρωικής συμφωνίας του 21. Τα Γιάννενα, το Σούλι, το Κούγκι, τα βουνά της Κιάφας. Κλέφτες και καλόγεροι.

Η φουστάνελλα και το ράσο, πορφύρες και ιμάτια δόξας. Ο Αλήπασας, η μεγάλη, αποτρόπαια και σαν προβληματική μορφή' ήπος, αντιπροσώπος μιας φυλής' και μαζί ρομαντικούς ήρωας για την Κόλαση του Ντάντε και για το στήχο

Εθνικού μας Ποιητή Αριστοτέλη Βαλαωρίτη

Επιμέλεια σελίδας Κώστας Σταματέλος

του Μπάιρον, και για μεταχειριστώ το στίχο του ίδιου του Βαλαωρίτη, αν και ειπωμένο για περίπτωση άλλη, ο ίδιος " Χάρος χαλαστής και Χάρος πλάστης " του νέου ελληνικού Γένους.

Αμέσως από τα " Μνημόσυνα " βλέπουμε τον ποιητή μαζί με την ποίηση που δημιουργεί να μας εμπιστεύεται και την ποιητική του. Ποίηση με πρόγραμμα και γλωσσικό και ποιητικό. Δεν παραστράτζει από το πρόγραμμα τούτο. Μόνο πώς το εφαρμόζει στα πρώτα του έργα κάπως αναποφάσιστα, με χέρι που τρέμει συχνά, με τεχνική γνώση που δεν είναι ανάλογη με της πνοής του ορμή, με όργανο που για να κάμη σωστά τη δουλειά του έργα χρειάζεται να τελειοποιηθί. Το δημοτικό τραγούδι-γενικά να πούμε- συνεχίζεται και συμπληρώνεται από το νου το μορφωμένο που έχει συνείδηση της τέχνης του. Μα όπου η εξακολούθηση τούτη και το συμπλήρωμα δεν γεννάν πρότυπη καλλιτεχνική σύνθεση που την αποτελεί το αχώριστο, σαν του αρχαίου αντρόγνου, σφιχτοτάϊριασμα του ανώνυμου και απρόσωπου λαϊκού τραγουδιού και του ποιητή με τ' όνομα και μ' όλο του το πρόσωπο, τότε γίνοντ' έργα που μας κάνουν να θυμόμαστε και να ζηλεύουμε με το δημοτικό τραγούδι, σαν κάτι δύσκολο για να ξεπεραστή από το τραγούδι το τεχνικό. Προμηνάν κάπως ο "Θάνατος του Κλέφτη " κι ο " Κατσαντώνης " , τη μελλόμενη χάρη του " Διάκου " , χωριστά ο τρομαχτικός " Θανάσης Βάγιας " το γύφτο του Διάκου και τη μαστοριά του Βαλαωρίτη στο ζωγράφιμα του τρομερού. Αλλά ο " Βλαχάβας " , και μ' όλη του την παραστατική εδω και κει ζωηράδα, μας θυμίζει το ρομαντικό περισσό τεχνοστόλισμα, και πιο πολύ την απειροτεχνία της " Κυρά Φροσύνης " . Και πρέπει να πάμε στη " Φυγή " για να προαισθανθούμε κάτι από την αριστοτεχνική δύναμη του " Αστραπόγιαννου " .

Ο ποιητής και μ' όλα του τα νιάτα και μ' όλη του τη νεανικότητα, ξεχωρίζει τόσο από την παθητική μίμηση του δημοτικού τραγουδιού όσο κι από τη μετουσίωση του δημοτικού τραγουδιού, περασμένου σε μια σφαίρα μεταφυσικής γαλήνης και σεραφικής φαντασίας. Και τι αντίθεση με τον υποκειμενικό λυρισμό του ρεμβασμού που ζη με το σκάψιμο του εγώ του, και με τα κομματιαστά μέρα με τη μέρα και κατά τον άνεμο που νβέει ξεμυστηρέματα, η ποίηση που βγαίνει από την μελέτη της πατρικής ιστορίας, και που είναι σα μια μεταμόρφωση της πολεμικής ενέργειας. Ενέργεια και ταραχή, σύγκρουση και πάλη και η ζωή και ο στίχος του πατριώτη ποιητή(.....)

Στο Βαλαωρίτη όλα ζωντανεύουν με ζωνη ανθρώπινη, από τα πουλιά και τα λουλούδια ίσα με τα σπαθιά και τα βόλια. Παρμένος από το δημοτικό τραγούδι, ένας ανθρωπομορφισμός την εμπυχώνει την ποίηση τούτη. Μα το πολύ και το κύριο που την χαρακτηρίζει θα έπρεπε ακριβέστερα να σημειωθί. Οι εκφραστικές πηγές των ποιητών: η καρδιά' και-εται και ζεσταίνει η σκέψη' εκθέτει και συνθέτει' η φαντασία βλέπει και πλάθει' το μέτρο ρυθμίζει και ιδανικεύει. Ο ποιητής ζωγραφίζει' ο ποιητής ρητορεύει. Γλώσσα και ύφος, υδρίες και κύπελλα που μας τα κουβαλούν και μας τα προσφέρουν από τις διάφορες αυτές πηγές τα ποιητικά νάματα. Αλλά συχνά τα λαγήνια τούτα και τα ποτήρια καταντάν να έχουν ομορφιά και να παίρνουν γοητεία δική τους, ανεξάρτητ' από την ουσία που τα γιομίζει γίνονται κι αυτά πηγές. Το πιο πολύ και το κύριο που καταντά να χαρακτηρίζη τον στίχο του Βαλαωρίτη, σα να είναι, ξέχωρα η λέξη που ξεχύνεται και πλημμυρίζει και σέρνει ονόματα κάθε είδους, κύρια επίθετα, προσηγορικά, ουσιαστικά, συχνά πυκνά συνώνυμα, ονόματα τόπων, πραγμάτων, υποκειμένων, αρμάτων, κατορθωμάτων. Και πρέπει κανείς για να ταϊριάζη και με την ευαισθησία του Βαλαωρίτη, και με την ποίηση του, να είναι - πως να το πω! -όχι μόνο καθάριος δημοτικιστής, αλλά και γλωσσικός φετιχιστής, να τον τραβά ειδωλολατρικά η ιδεατή ομορφιά της λέξης, σχεδόν ανεξάρτητ' από το νόημα που η λέξη μας υποβάλλει. Στην ποίηση του Βαλαωρίτη βλέπουμε φανερά την αλήθεια του περίφημου ούγκικου στίχου: η λέξη - να το ξέρετε - είναι ψυχή και ζη.

Αντίθετα με άλλων ποιητών τα έργα και με τ' αριστουργήματα που είναι σαν από ιδέα, και που σ' αυτά η λέξη, όργανο πάντα, μόλις υπάρχει, στο Βαλαωρίτη είναι η λέξη που λες πώς υπάρχει αυτόνομη, και που κυριαρχεί στοργυλή, ογκωμένη, ροδοκόκκινη, απάρθνη, πρωτόβλαστη, πρωτόδρεπη, πρωτόγραφη, περισσή.

Ο Βαλαωρίτης δεν είναι λυρικός. Δε βρίσκεται στους στίχους του σχεδόν καμία προσωπική εξομολόγηση, κανένα σημάδι ατομικής ατομικής ξεχωριστής ζωής, τίποτε, που - και χωρίς καμία εξομολόγηση - να μας δώση να καταλάβουμε πώς πέρασε βαθιά κρίσιμες στιγμές από μελαγχολία, πλήξη, χαρά, πόνο, έκσταση. Το τραγούδι του δε μοιάζει μίτη με μονόλογο ανθρώπου που δεν φροντίζει αν τον ακούν ή αν μόνος του βρίσκεται, ούτε με παραλήρημα μουσικό. Δε γέρνει για να μετρήσει τους χτύπους της καρδιάς του' δεν υψώνει μάτια προς τα αιώνια κοσμικά προβλήματα. Δεν έχει από τη λυρική την ομορφιά μήτε το ψιθυριστά και μυστικά ειπωμένο γοργό ξεσπασμα της ψυχής ενός ανθρώπου, μήτε το διθυραμβικό μεθύσι που χορεύει ακράτητα και αλαλάζει και πετά με τα φτερά του ύμνου και στα πάντα χύνεται. Και πολύ περισσότερο δεν καταρακιά στο μηδενισμό του λυρικού ποιητή που βυθίζεται μέσα στο υποκείμενο, όσο που χάνεται μέσα του. Το αντικείμενο, και ωρισμένο, όχι το υποκείμενο είναι ο κόσμος του Βαλαωρίτη. Ο Βαλαωρίτης μάλιστα - καθώς ο ίδιος μας παρασταίνει σ' ένα του γράμμα προς το Ροϊδή το μεγάλο του φίλο - δεν ξεχωρίζει υποκείμενο και αντικείμενα(.....)

Ο (ποιητής) σχεδόν ποτέ δε μας λέει εγώ. Σαν ποιητής κοινωνικός, πολιτικός, πατριδολάτρης, πάντα σχεδόν μιλά με το εμείς. Στοχάζομαι πώς με χαρά μπορούσε να τους επαναλάβη τους στίχους του Ούιτμαν, του μεγαλώτατου ψάλτη της αμερικανικής δημοκρατίας: " Δεν περιορίζομαι

στο τραγούδι του εγώ. Προφέρω το λόγο του νέου κόσμου, το λόγο που λέει: "Όλοι μαζί!"

.....
"Ανθρωπος που ζη στον ανοιχτόν αέρα, που βλέπει και που ξέρει, φυσιογνώστης και φυσιολάτρης, ποιητής. Δύσκολα θα βρούμε στη νέα μας φιλολογία ποιητή που να μπορή να συγκριθί με τη γνώμη των ωραίων φυσικών λεπτομερειών και με την ακριβή περιγραφή τους. Πρέπει να ταξιδέψουμε μακριά στους αρχαίους, από τους Ομήρους και τους Ησίοδους ίσα με τους Θεοκρίτους και τους Βιργίλιους, που πάντα βρίσκονται πολύ πιο κοντά στη φύση από τους νεώτερους και που είναι πρωτ' απ' όλα παρατηρητές, για να βρούμε συγκριτικά παραδείγματα(.....)

Και ύστερα η ζωή των ανθρώπων, που είναι από σώμα και από ψυχή μαζί, γλώσσα, ήθη, άρματα, το φόρεμα, το χωρατό, η βλαστήμια, το μαρτύριο, όλα ζούνε στο Βαλαωρίτη, φυσιογνωστικά, μ' έναν ωραίο ποιητικόν υλισμό που συχνά του αρέσει να μας υποβάλη λεπτόλογα φρίκης και αποτροπιασμού, σκηνές σαν εκείνες του Θανάση Βάγια, της αυλής του Αλήπασα, σαν την ασύγκριτην εικόνα του γύφτου του Διάκου και του μαρτυρίου του. Αλλά ο Βαλαωρίτης δεν είναι τοπογράφος, και ζωγράφος δεν είναι μόνο από τον έρωτα προς την τοπογραφία και από κλίση προς τη με δαντική σφοδρότητα, αν όχι τέχνη, αναπαράσταση των κολασμένων του κόσμου τούτου. Όλες του οι εικόνες δεν είναι παρά κορνίζες που στολίζουν και που εντονότερα δείχνουν τον ένα του το μεγάλο πίνακα: τον άνθρωπο τον ήρωα, που πολεμά, που μαρτυρεί και που πεθαίνει καθώς έζησε. Τον ήρωα που συμβολίζει το ελληνικό έθνος, που όσο κι αν σκλαβώθηκε, την ελευθερία ερωτεύεται, και όσο και να πεθαίνει θάνατο είναι.

Μέσα στους λογής τρόπους που ένας μεγάλος ποιητής μεταχειρίζεται για να ξαναιώση τα γερασμένα της τέχνης γύρω του, δύο είναι οι κυριώτατοι .

Όταν η ποίηση ξεπέφτει σε μιαν άψυχη στιχουργημένη περιγραφή των καθέκαστα γύρω της, με μικρόχαραρα διαστάματα λεπτομερειών και αντικειμένων, χωρίς αίσθημα, χωρίς φιλοσοφία, χωρίς φαντασία, έρχεται ο ποιητής και μας θυμίζει πως η ποίηση δεν είναι περιγραφή, δεν είναι ζωγραφιά, πώς είναι κάτι άλλο, απλούστερο και βαθύτερο μαζί, συνθετικώτερο, υπονοητικώτερο. Έρχεται λ.χ., ο Σολωμός και μας λέει: "Κοντά είναι το χρυσόφτερο" . Και με το επίθετο τούτο πρέπει να νιώσουμε πως για κάποιο πουλί θέλει να μας πη ο ποιητής κι αυτό φτάνει' και είναι προτιμότερο από χιλίων λογίων περιγραφές όλων των πουλιών του κόσμου. Ή μας λέει: " Λούλουδα μύρια, άσπρα, γαλάζια, κόκκινα, και κρύβουνε τη χλόη " . Και αυτό, μας φτάνει, για να στρωθούν αντίκρυ μας μοσκόβολα όλου του κόσμου τα περιβόλια. Αλλά ύστερα στον μέτριων και στον αδέξων τα χέρια και η μουσική ποίηση ξεπέφτει σε μια γλωσσική φτωχή ρουτίνα εύκολης, άτεχνης, χαλαρής, νερούλιασμένης αοριστολογίας, παρανομιολογίας από ένα φεγγάριο, αστέρια, πουλιά, λουλούδια, που μόνο σε κάποιων ντιλετάντηδων σαλόνια έχει πέραση, και η γερά θρεμμένη καλαισθησία, δεν μπορεί παρά να τη σιχάινεται. Τότε έρχεται ο Βαλαωρίτης. Και φτάνει(.....)

Ο ποιητής, ανήλικο παιδάκι, πόσες φορές - ο ίδιος μας το είπε - ξανοίγοντας από μακριά την καταχνιά του Πίνδου, την έπαιρνε για καπνό τουφεκιού και

" πρόσμενε ν' ακούσει τη βοή του " . Αυτός ο βουνόθρεφτος και με του βουνού τον όγκο ξεχωρίζοντας από τις ζωές του μαραζήρη κάμπου γύρω του πολεμοχαρής ραφωδός προσμένει τα ονειράτα της νιότης του - φανερό πως είναι τα μεγάλα ονειράτα της μεγάλης εθνικής ιδέας, που είναι τα κατ' εξοχήν δικά του ονειράτα - αυτά προσμένει να του ραντίσουν τα μαλλιά,με το αγίασμα που είναι πάχνη από τον Κίτσαβο.

Ο γέρος θα πεθάνη, καθώς ονειρευόταν το ανήλικο παιδί. Και μήπως το γιγαντόκορμο δέντρο που το ξερίζωσε η φοβερή τρικυμία και το πάτησε ο στοιχειωμένος ίσκιος ενός αντρειωμένου, μήπως δεν είναι το σύμβολο της ζωής της ίδιας του ποιητή που έζησε με τα φαντάσματα των αρματωλών και των τουρκομάχων, όσο που το φέραν μιαν ώρα αρχύτερα το τέλος του οι ίσκιιοι των αντρειωμένων, το πάθος του και η μανία του;

Ο ίδιος μας το προείπε σ' ένα στίχο του: Έχω για σε, πατρίδα μου, στα σπλάχνα χαλασμό!

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Ως φάρος, φέγγει μέσα στην μακραιώνης ιστορία της Λευκάδας η ανυπέβλητη και μεγαλειώδη προσωπικότητα του εθνικών μας ποιητή Αριστοτέλη Βαλαωρίτη.

Μπροστά του, ρίγη συγκίνησης και περιφάνιας διαπερνούν τον κάθε Λευκαδίτη κι ευρύτερα τον κάθε Έλληνα.

Ο κορυφαίος ποιητής μας, καλλιεργήθηκε ψυχικά και πνευματικά, εμπνεύστηκε, εκφράστηκε και εργάστηκε, σύμφωνα με τις περιστάσεις και τα κελεύσματα της εποχής που έζησε και σφράγισε το έργο του με την αυθεντικότητα και τη μεγαλοσύνη της ψυχής του και το βάθος των οριζόντων που φτάνει ο νους του Ποιητή, και που δεν μπορεί να γίνει πάντα απολύτως κατανοητός αισθητικά, ψυχολογικά και ιδεολογικά, από τον απλό αναγνώστη. Ο λόγος του, μεστός,καλά μελετημένος και καλοστημένος, συγκλονίζει κι εμπνέει μέχρι και σήμερα.

Ο Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, γεννημένος το 1824 στη Λευκάδα, με την έναρξη σχεδόν του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα, απόγονος οπλαρχηγών, αρματωλών, από το χωριό Βαλαώρα της Ηπείρου, ο ποιητής υπήρξε θερμός πατριώτης, υπέρμαχος της ένωσης της Επτανήσου με την ελεύθερη Ελλάδα (για την οποία εργάστηκε σκληρά, ως βουλευτής στην Ιόνια Βουλή) και υποστηρικτής της Μεγάλης Ιδέας. «Λευκαδίτικο αρχοντόπουλο» τον αποκαλεί η Έλλη Αλεξίου, καθώς απονεμήθηκε από την Ενετική κυβέρνηση στην οικογένεια

του ο τίτλος των ευγενών και το όνομά τους πέρασε στο λεγόμενο «Λίμπρο ντ' όρο». Και συνεχίζει λέγοντας «άλλοτε θα τον βρούμε μαχητή δίπλα στον ξεσηκωμένο λαό, άλλοτε ενισχυτή και συμπαραστάτη στον απελευθερωτικό κατά των Τούρκων αγώνα και άλλοτε δωρητή ευεργέτη».

Το ποιητικό του έργο χαρακτηρίζει ένας πύρινος πατριωτικός λυρισμός και ένας ρωμαλαίος και ζωγραφικά επικός τόνος. Οι ηρωικές μορφές που θυσίαστηκαν στον αγώνα, ξαναζούν μέσα από το έργο του και μετουσιώνονται σε ηθική ενέργεια για τους ζωντανούς. Μίλησε στους Έλληνες, όχι με τη γλώσσα του «Λόγιου σαλονιού», αλλά με σαλπίσματα και πίνακες, που ενεργοποιούσαν την αγωνιστική ψυχή του λαού, όπως την παράστησαν παλιότερα τα κλέφτικα τραγούδια.

Ο Κ. Παλαμάς, στην Κριτική Ανάλυση για το έργο του Βαλαωρίτη θα πει: «Γλώσσα, πατρίδα, ιστορία, την αλήθεια τους κανείς δε μου τη δασκάλεψε. Έρχεται ο ποιητής και με μπάζει και στον τρίων το νόημα. Μ' αγγίζει με το μαγικό ραβδί και μου ψιθυρίζει: Άνθρωπος είσαι, και μ' ένα τίτλο αρχοντιάς ξεχωριστό, ελληνικό αίμα και κάτι θετικότερο, ελληνική συνείδηση».

Το έργο του Α. Βαλαωρίτη, αλλά και οι πάσης φύσεως δραστηριότητες του ποιητή, που βρίσκονταν πάντα σε πλήρη ταύτιση με τη βαθύτατα πατριωτική του ιδεολογία, τον καθιστούν «Εθνικό».

Ο Α. Βαλαωρίτης πεθαίνει στη Λευκάδα το 1879.

Λευκάδα Ιούνιος 1925. Ο Α. Σικελιανός απαγγέλλει την « Ωδή στον Αριστοτέλη Βαλαωρίτη» στα πλαίσια των γιορτών για τα εκατό χρόνια από τη γέννηση του βάρδου της Μαδουράς.

Ιούνιος 1925. Κάτω από τις δεντροφυλλωσιές της Μαδουράς, φιλολογικό μνημόσυνο του Βαλαωρίτη. Ομάδα διακεκριμένων επισκεπτών ακούει τον Σικελιανό που απαγγέλει τον «Αστραπόγιαννο». Στο κέντρο διακρίνεται ο Παλαμάς και η Λυκιαρδοπούλου που και αυτοί απάγγειλαν ποιήματα του Βαλαωρίτη. Δεξιά ο Αθηνάγορας, άκρη ο Μάρκος Τσαρλαμπάς, βουλευτής Λευκάδας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΛΩΝ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Λευκαδίων Αττικής " Η Αγία Μαύρα", κάνει έκκληση στους απανταχού Λευκαδίτες & Λευκαδίσες, όχι μόνο να τακτοποιήσουν τις συνδρομές τους, αλλά και να συνδράμουν απ' το περίσσειμα της προς την πατρίδα αγάπη τους, το αρχαιότερο σωματείο του νησιού, η επιβίωση του οποίου στηρίζεται αποκλειστικά σε όλους μας και στον καθένα ξεχωριστά.

Οι συνδρομές ή δωρεές των μελών και φίλων του Συλλόγου είναι το μόνο δυστυχώς έσοδο, για την λειτουργία του και την έκδοση της αγαπημένης μας "Ηχούς".

Παρακαλείσθε, όπως ανταποκριθείτε στην έκκληση μας αυτή.

Ποσό συνδρομής για τον Σύλλογο: **10 €** κατ' έτος
Ποσό συνδρομής για την ΗΧΩ: **10 €** κατ' έτος

Δικαιούχος: Σύλλογος Λευκαδίων Αττικής «Η Αγία Μαύρα»
Τράπεζα: Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος
Αριθμός Λογαριασμού: 139/296121-02
IBAN: GR530110139000013929612102

ΗΛΙΑΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ (1939-2024)

ΤΟ ΜΟΝΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΤΑΞΙΔΙΟΝ

αφιέρωμα από τον ΗΛΙΑ ΓΕΩΡΓΑΚΗ

Με οδύνη αποχαιρέτησαμε το Σάββατο 2/3/2024 στο κοιμητήριο του Παπάγου τον μεγάλο και αγαπητό σε όλους Λευκαδίτη ηθοποιό ΗΛΙΑ ΛΟΓΟΘΕΤΗ (ΦΡΟΥΦΑΛΟ) ο οποίος έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 85 ετών. Ήταν τη ψυχή της Λευκάδας. Την κουβαλούσε μέσα του. Ένας μεγάλος ηθοποιός πανελληνίου βεληνεκούς. Αλλά και σύμβολο του νησιού μας. Νοιώθουμε περήφανοι και τυχεροί ΟΛΟΙ οι Λευκαδίτες.

Είναι πλέον ένας θρύλος.

Ο Ηλίας γεννήθηκε και μεγάλωσε στη μυθική Λευκάδα της δεκαετίας του 1950. Φαρομάνησε στα καντούνια, μύρισε γιασεμιά και μπουκαμβίλιες στις κάτασπρες αυλές της πόλης, άκουσε τις γλυκιές καντάδες ,λάμπασε από τα αστραπόβροντα του Αη Γιαννιού, γοητεύτηκε από τη βροχή στο τσίγκο, κούρνιασε στη σκιά των ευκαλύπτων στον Ανθώνα. Προσκύνησε ευλαβικά στη γειτονιά του στην Παναγία των Ξένων, έψαλε και μύρισε το

λειωμένο κερι στους επιτάφιους ,ψέλνοντας το ω γλυκύ μου έαρ, γέυτηκε τους άγουρους έρωτες στους Μύλους και στα Βαρδάνια, χάθηκε

στους στροβιλισμούς των βάλς στο 'Πάνθεον.

Όλη η Λευκάδα κλαίει και νοιώθει συγκλονισμένη για το φευγικό του. Όλη Υπήρξε ένας ηθοποιός που κατέθεσε τη ψυχή του στο σανίδι. Σεμνός, διαβασμένος, χαμογελαστός, πάντα με χιούμορ και καλή διάθεση, δεινός τραγουδιστής, διορατικός, πάντα με άποψη ήταν ιδιαίτερα αγαπητός στο ευρύ κοινό.

Είχε την μεγάλη τύχη να μεγαλώσει στην αξέχαστη παλιά Λευκάδα, με τους διανοούμενους, τις φάρσες, το φεστιβάλ, τα φαρομανητά, την πολιτιστική πανδαισία, τα ξενύχτια στου "Μουτρούκαλη". Κι αυτή την Λευκάδα συνέχισε μέχρι τέλους να κουβαλάει στην καρδιά του.

Έφυγε ένα κομμάτι από τη ζωή μας.

Ο δήμος Λευκάδας οφείλει να τον τιμήσει. Έστω μετά θάνατον.

Ο ΗΛΙΑΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ γεννήθηκε στις 2 Φεβρουαρίου το 1939 και μεγάλωσε στη Λευκάδα. Απεβίωσε σε ηλικία 85 ετών στις 28 Φεβρουαρίου 2024 στην Αθήνα. Υπήρξε παντρεμένος με τη ψυχοθεραπεύτρια και συγγραφέα Ευτυχία Καλλιτεράκη, με την οποία απέκτησαν έναν γιο, τον ηθοποιό Αλέξανδρο Λογοθέτη. Δεύτερη σύζυγος του- έως τον θάνατό του- ήταν η ηθοποιός Μαρία Ζαχαρή.

Δεν σκεφτόταν να ακολουθήσει την υποκριτική, καθώς ελκυόταν περισσότερο από την όπερα σαν είδος. Σπούδασε και πήρε πτυχίο από το τμήμα Πολιτικών Επιστημών της Παντείου. Με το θέατρο ήρθε σε επαφή μέσω του Θεάτρου Τέχνης του Καρόλου Κουν, απ' όπου αποφοίτησε το 1967 και πήρε μέρος σε πολλές θεατρικές παραστάσεις. Πρωτοεμφανίστηκε στον κινηματογράφο το 1970, στο έργο "Βαβυλωνία".

Έγινε γνωστός κυρίως σε κωμικούς ρόλους από συμμετοχές στην τηλεόραση και τον κινηματογράφο. Το 2000 δέχτηκε τα θετικά σχόλια του Χάρολντ Πίντερ για την ερμηνεία του στο θεατρικό έργο «Νεκρή Ζώνη». Έχει συνεργαστεί με τους θιάσους Γιάννη Φέρτη-Ξένιας Καλογεροπούλου, Κάκιας Αναλυτή-Κώστα Ρηγόπουλου, Νίκου Ξανθόπουλου, Θανάση Βέγγου, Άγγελου Αντωνόπουλου-Μιράντας Κουνελάκη, με το Αμφιθέατρο του Σπύρου Ευαγγελάτου κ.ά.

Συμμετείχε σε πολλά θεατρικά έργα στην τηλεόραση στο γνωστό «Θέατρο της Δευτέρας» (ΕΡΤ1). Έχει λάβει μέρος, επίσης, σε μουσικές παραστάσεις, όπως το αφιέρωμα στον Μιχάλη Σουγιούλ.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

- Οι Ιππείς της Πύλου (2010)
- Ο Φωτογράφος των Τρικάλων (2005)
- Λόγια μιας Ταινίας (2003)
- Η Φούσκα (2001)
- Μια Μέρα τη Νύχτα (2001)
- Το μόνον της Ζωής του Ταξειδίου (2001)
- Το αίνιγμα (1998)Ανέστης / Παύλος
- Σαπουνόπετρα το Χρήμα στο Λαιμό σας (1996)
- Ελεύθερη Κατάδυση (1995)
- Ο Τσαλαπετεινός του Wyoming (1995)
- Terra Incognita (1994)
- Ελεύθερη κατάδυση (1994)Γιώργος
- Υποπτος Πολίτης (1994)
- Γυναίκες Δηλητήριο (1993)
- Το μετέωρο βήμα του πελαργού (1991)
- Βιοτεχνία Ονείρων (1990)
- Ο Αυτάκις (1988)
- Τοπίο στην ομίχλη (1988)
- Made in Greece (1987)
- Τα Παιδιά της Χελιδόνας (1987)
- Γέλιο με Δόσεις (1986)
- Εθελουσία Έξοδος (1986)
- Ο Γιάννης που έγινε Τζώνης (1986)
- Μια Γυναίκα στα Μπουζούκια (1985)
- Μπορούμε και κάτω από τα Θρανία (1985)Κίτσος
- Ροκάκις την Ημέρα το Βράδυ Καμαριέρα (1984)
- Δάσκαλε τι διδάσκεις; (1983)διευθυντής βρεφοκομείου
- Δώστε την Τσόντα στον Λαό (1983)
- Ζητείται Δράκος (1983)
- Μια Παπαδιά στα Μπουζούκια (1983)
- Άρπα Colla (1982)
- Ο Ρεπόρτερ (1982)
- Γκαρσονιέρα για Δέκα (1981) ανθυπαστυνόμος
- Ο Σεξοκυνηγός (1981)
- Το Αίμα των Αγαλμάτων (1981)
- Θανάση Σφίξε κι άλλο το Ζωνάρι (1980) Θόδωρος Ξεζουμιδης
- Περιπλάνηση (1979)
- Ο Θανάσης στη Χώρα της Σφαλιάρας (1976)
- Μεταμορφώσεις (1975)
- Εσμέ η Τουρκοπούλα (1974)
- Θα μπορούσαμε να κάνουμε κάτι εμείς (1972)
- Παπαφλέσσας (1971)
- Βαβυλωνία (1970)-Νιόνιος Φάντες

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

- Καρυωτάκης (2009)
- Αμόρε μίο (2008)
- Γάμος με τα όλα του : Ομφάλιος λώρος (2006)
- Θησαυρός της Αγγελίνας (2005)
- Βοήθεια γεπόνιοι (2004)
- Καλά να πάθεις (2003)
- Λευκός οίκος (2003)
- Σχεδόν ποτέ (2003)
- Μυστικές διαδρομές (2001)
- Φωνή (2000)
- Υπεράνω όλων η πατρίς (1998)
- Ιός του πατέρα (1996)
- Ο Πρίγκιπας (1995)
- Σαν παραμύθι (1995)
- Ψάθινα καπέλα (1995)
- Σερσέ λα φαμ (1994)
- Το γελοίο του πράγματος (1994)
- Βαμμένα κόκκινα μαλλιά (1992)
- Κίτρινος φάκελος (1990)
- Πλεκτάνη (1990)
- Δίκη του μεσημεριού (1989)
- Φιλαράκια (1987)
- Έξωση (1987)
- Η συμμορία της Μαίρης (1987)
- Χαίρε Τάσο Καρατάσο (1985)
- Μινόρε της αυγής (1983)
- Κομμωτήριο - Ιστορίες του σεσουάρ (1982)
- Ο ανθρωπάκος (1981)
- Κόντρα στον άνεμο (1980)
- Ημερολόγιο ενός θυρωρού (1979)
- Ένας ιππότης μεταξύ μας (1976)
- Το παλιό το κατοστάρι (1974)
- Χωρίς ανάσα (1973)
- Ένα υπέροχο ζευγάρι (1973)
- Ποινικό μητρώο της Αθήνας (1973)

- Βίβα Κατερίνα (1973)
- Μπολσόι Ιβάν και Μπιγκ Τζων (1972)
- Το σπίτι των Ξένων (1972)
- Γραφείο συνοικεσίων (1971)
- Δόκτωρ Τικ (1971)

ΘΕΑΤΡΟ

- Νεφέλες
- Όρνιθες
- Πλούτος
- Λυσιστράτη
- Το Καλοκαίρι
- Με το ίδιο μέτρο
- Οιδίπους Τύραννος
- Το τέλος του παιχνιδιού
- Ο Επιθεωρητής
- Σύστημα Φαμπρίτζι
- Ένας τέλειος τζέντλεμαν
- Οδός ευκαιρίας
- Ερωτόκριτος
- Βάτραχοι
- Εφτά χρόνια φαγούρα
- Η γυναίκα της χρονιάς
- Έγκλημα και τιμωρία
- Ένας ασήμαντος πόνος
- Το νου σου στην Αμέλια
- Ξενοδοχείο ο Παράδεισος
- Νεκρή ζώνη
- Ο Επιστάτης
- Το Μάθημα
- Η Φαλακρή Τραγουδίστρια
- Τίτος Ανδρόνικος
- Οθέλλος
- Βικτόρ ή Τα παιδιά στην εξουσία
- Ξανθιά φράουλα
- Παράξενο αρσενικό
- Ρούμι, λεμόνι και λευκό κρασί
- Λες κι ήταν χτες (μουσική παράσταση)
- Μαγεμένος Ύφαλος (ψηφιακή παράσταση κινουμένων σχεδίων)
- 'Το αμάρτημα της μητρός μου' (Γ. Βιζυηνού) επί 13 έτη μαζί με τη σύζυγό του Μαρία Ζαχαρή

ΧΩΡΙΣ ΑΥΛΑΙΑ

(ΗΛΙΑΣ ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ)

Απ' την αλύμρα, γόνος του Πουλιού με την καντάδα τμήμα του μυαλού, τα δύσκολα τα χρόνια στην Ελλάδα ανοίγει τα φτερά του απ' τη Λευκάδα. Φρούφαλας, Ελένης ον ο γιός φωνή ταμπεραμέντο, όλο χάρη στο 'Πάνθεον' θαμώνας τακτικός με την κιθάρα στα καντούνια σιγοντάρει. Γαλάζια των ματιών του η θωριά Λευκάδας να θυμίζει ακρογιάλι, μεγάλη η ζεστή του η καρδιά ποθεί του Αη Γιαννιού το μαϊστράλι. Φιλί που δεν ακούμπησε ποτέ τα χείλη τα γλυκά που λαχταρούσε τα κόκκινα χορεύουν στη ζωή σκεφτόταν συνεχώς, για κείνη ζούσε. Ο Φίλιππος -Πανάγος αρχηγός στο πνεύμα και στη σκέψη ήταν πρώτος, αστεία, συζητήσεις, τσακωμοί ξενύχταγε μαζί τους κι ο Κορώτος. Κουζούντελη ο δρόμος φωτεινός απλώνονται παντού πυγολαμπίδες οι μνήμες μας κρατάνε στη ζωή όρθιες να στέκουν οι ελπίδες. Ταλέντο που ζητούσε αφορμή η φτώχεια ήταν δύσκολη κι η πείνα, μα ξάφνου μια μέρα βροχερή ξεκίνησε να πάει στην Αθήνα Οι φίλοι τον παρότρυναν θερμά φαινόταν στην αρχή σαν ένα αστέιο, φτωχός αλλά με πίστη στη καρδιά τον έβαλαν στο πρώτο λεωφορείο. Του πλήρωσαν τα ναύλα ομαδικώς ανοίγει τα φτερά του προς το φώς και νατος φτησιόν μπροστά στον Κουν διαμάντι η φωνή του που ακούν, Σε σίχους του Παπάγου οι εξετάσεις πέρασε ευθύς χωρίς συστάσεις είχε το ταλέντο και τη τύχη κι' ας σήκωσε ψηλά ξανά τον πήχη. Μεγάλος θεατρίνος θα γεννεί ψυχή του στο σανίδι εναποθέτει, στον άνθρωπο που γνώρισε μη πεις: αυλαία στον Ηλία Λογοθέτη.

‘ΕΙΜΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ’

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΗΛΙΑΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ

....Είμαι μεταφορέας.

Μεταφέρω το ήθος του Ποιητή. Μεταφέρω σπάνιο υλικό με κατάνυξη. Μεταφέρω το υλικό που δημιουργήσε κάποιος άλλος.

Πολλές φορές συγκρούομαι με τα κείμενα.

Διαφωνώ με αυτά που λέω.

Με τις λέξεις που εκστομίζω.

Δεν είχα σκεφτεί να γίνω ηθοποιός.

Ένας φίλος, ο Γιώργος Ασδραχάς

με προέτρεψε και πήγα στον Κουν.

Κουν, Ευαγγελάτος, Βολανάκης.

Είχα την ευτυχία να μαθητεύσω και

δίπλα στον συνθέτη Γιάννη Χρήστου

και να νιώσω την αύρα του μύστη.

Έχω πάρει βραβεία

αλλά δε χάρηκα ιδιαίτερα.

Τη χαρά που πήρα ως μαθητής

στην πρώτη παγκόσμια παράσταση

των Περσών του Θεάτρου Τέχνης

ως κορυφαίος στο Λονδίνο,

δε μπορεί να μου τη δώσει κανείς.

Το Θέατρο

δεν το χρησιμοποίησα θεραπευτικά.

Είναι η δουλειά μου. Στην οποία

δε μπορώ να εξηγήσω γιατί έμεινα.

Η ψυχή μου έπρεπε να είναι αλλού.

Να ανήκω στη σφαίρα της Ποίησης,

γιατί μεγάλωσα με ποιητές.

Θα ήθελα να αφοσιωθώ

στη γραφή της Ποίησης.

Ο ποιητής εκφράζεται ο ίδιος.

Ο ηθοποιός μεταφέρει.

Έχω πάθος με τα βιβλία.

Όχι μόνο να τα διαβάσω, έχω πάθος

με το σχήμα τους, με την αφή τους,

με την ιστορία που κρύβουν.

Χαίρομαι με απλά καθημερινά πράγματα.

Έχω ζήσει υπό το κράτος της χαράς

και όχι υπό το άγχος της καριέρας.

Η καριέρα δε μου λείπει τίποτα.

Λέξη κατασκευασμένη, μακριά

από την ουσία του ανθρώπου.

Πάντα ζούσα σε μια ελεγχόμενη μοναξιά.

Έχω θέα του σύμπαντος, του ουρανού,

του περιβάλλοντος χώρου,

δέντρων και ήχων.

Νιώθω επαρκής με αυτά.

Είναι αναπόφευκτη βέβαια

η ανθρώπινη συντροφιά.

Θυμάμαι τη φράση του Κικέρωνα:

‘Οι στιγμές που σωζόμαστε

είναι πιο ευτυχισμένες

από τις στιγμές που γεννιόμαστε.’

Η χαρά λοιπόν από τη σωτηρία είναι

βέβαιη, ενώ από τη γέννηση αβέβαιη.

Θυμάμαι στη Λευκάδα,

τότε που ως παιδί κάναμε καντάδες

με τους φίλους μου.

Οι πιο ονειρεμένες στιγμές.

Δε θέλω να θυμάμαι άλλες...

Ηλίας Λογοθέτης

Πηγή: douatzis.gr
Απόσπασμα από συνέντευξη
στον Γιώργο Δουατζή.
(Πρόσωπα)

Με μεγάλη επιτυχία έκοψαν – από κοινού – την πίτα τους η Ομοσπονδία των Απανταχού Λευκαδίτικων Συλλόγων και ο Σύλλογος Λευκαδίων Αττικής «Η Αγία Μαύρα», στην Αθήνα

συνέχεια από τη σελ.1

Ξενοφών Βεργίνης και οι οποίοι αναγνώστηκαν από την κα Λογοθέτη.

Την εκδήλωση άνοιξε η χορωδία του συλλόγου «Αγία Μαύρα», τραγουδώντας εξαιρετικά, υπέροχα λευκαδίτικα και παραδοσιακά τραγούδια και μελωδίες, υπό την άψογη καθοδήγηση του μαέστρου της κ. Γιάννη Σφυρή. Αξίζουν σε όλα τα μέλη της χορωδίας και τον μαέστρο πολλά συγχαρητήρια κι αμέτρητα μπράβο!!!

Στη συνέχεια το λόγο πήρε ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας των Απανταχού Λευκαδίτικων Συλλόγων κ. Θεοφύλακτος Λογοθέτης, ο οποίος στον σύντομο

Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Εταιρείας Λευκαδικών Μελετών, αντίστοιχα, η κα Σταύρακα - Μιχαήλ Όλγα, Πρόεδρος του συλλόγου Καρσάνων Αττικής, ο κ. Σέρβος Παναγιώτης, Πρόεδρος του συλλόγου Αλεξανδριτών, ο κ. Κοντογιώργης Χαράλαμπος, πρόεδρος του συλλόγου Εγκλουβισάνων, η κα Βλάχου Ελένη, Πρόεδρος του συλλόγου Εξανθειτών, ο πρώην Πρόεδρος του συλλόγου Λευκαδίων Ηλιούπολης «Η ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗ» κ. Γιάννης Φουρλάνος και ο κ. Κατηφόρης Χρήστος, ταμίας του συλλόγου Αγιοπετριτών.

Ξεχωριστή η παρουσία του πρώην Προέδρου της Ομοσπονδίας των Απανταχού Λευκαδίτικων Συλλόγων κ. Άγγελου Κακλαμάνη, καθώς επίσης και η συγκινητική παρουσία της κας Κατερίνας Κακλαμάνη, κόρης του αείμνηστου επίτιμου Προέδρου του συλλόγου Λευκαδίων Αττικής «Η Αγία Μαύρα», Σωκράτη Κακλαμάνη, οι οποίοι απηύθυναν ένα σύντομο χαιρετισμό και έκοψαν και το δικό τους φελί της πίτας.

Το φλουρί έτυχε στο φελί που έκοψε ο κ. Σέρβος Παναγιώτης, Πρόεδρος του συλλόγου Αλεξανδριτών.

Αισθητή η απουσία του συμπατριώτη μας, αποβιώςαντος πρόσφατα, πατέρα Δημοσθένη Παπακωστόπουλου, ο οποίος κάθε χρόνο ήταν παρών στην εκδήλωση και ευλογούσε την πίτα μας. Αιώνια του η μνήμη.

Τέλος, ευχαριστούμε θερμά το ζαχαροπλαστείο «ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ» για την προσφορά της παραδοσιακής λευκαδίτικης λαδόπιτας, καθώς και την εταιρεία EUROFOOD - ΠΟΙΟΤΗΤΑ Α.Ε. για την ποικιλία τυριών που μας προσέφερε. Τους ευχαριστούμε από καρδιάς και τους ευχόμαστε καλές δουλειές.

Και του χρόνου με υγεία!!!

χαιρετισμό του αναφέρθηκε στα πεπραγμένα της Ομοσπονδίας κόβοντας το πρώτο φελί της πίτας, το οποίο αφιέρωσε σε όλους τους απανταχού Λευκαδίτες.

Τον ακολούθησε ο Πρόεδρος του Συλλόγου Λευκαδίων Αττικής «Η Αγία Μαύρα», κ. Θωμάς Χόρτης ο οποίος αναφέρθηκε εν συντομία στις προσεχείς δραστηριότητες του συλλόγου σε Αθήνα και Λευκάδα για το έτος 2024, κόβοντας κι αυτός το φελί πίτας για τον σύλλογο.

Την εκδήλωση χαιρέτησαν κόβοντας και ένα φελί πίτας οι κ. κ. Κώστας Κατηφόρης, Αθανάσιος Μελάς,

Λευκαδίτικα στοιχεία άυλου πολιτισμού - ανάπτυξη και προοπτική!

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα «Αντώνης Τρίτσης» στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων η εξαιρετική εκδήλωση της Εταιρείας Λευκαδικών Μελετών με θέμα «Λευκαδίτικα στοιχεία άυλου πολιτισμού - ανάπτυξη και προοπτική» την Τετάρτη 13 Μαρτίου 2024. Παραβρέθηκαν και τίμησαν με την παρουσία τους την συγκεκριμένη εκδήλωση, Λευκαδίτισσες και Λευκαδίτες της Αθήνας, αλλά και φίλοι της Λευκάδας.

Ξεχωριστές παρουσίες, ο Βουλευτής Λευκάδας κ. Αθανάσιος Καββαδάς, ο πρώην Δήμαρχος Ηλιούπολης κ. Θεόδωρος Γεωργιάκης, ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Λευκάδας κ. Σωτήρης Σκιαδαρέσης, η Αντιπρόεδρος του ΟΠΑΝΔΑ κ. Άρτεμις Σκουμπούρη, ο Πρόεδρος και ο Γεν. Γραμματέας του Συλλόγου Λευκαδίων Αττικής «Η Αγία Μαύρα» κ.κ. Θωμάς Χόρτης και Θωμάς Λάζαρης, αντίστοιχα, μέλη Λευκαδίτικων συλλόγων και πλήθος κόσμου.

Ο Πρόεδρος της Εταιρείας κ. Κώστας Κατηφόρης, καλωσόρισε τους παρευρισκομένους, απευθύνοντας ένα σύντομο χαιρετισμό και στη συνέχεια διάβασε το μήνυμα του Δημάρχου Λευκάδας κ. Ξενοφώντα Βεργίνη, ο οποίος λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων δεν μπόρεσε να παραβρεθεί.

Ακολούθησαν, χαιρετισμοί από τον Βουλευτή Λευκάδας κ. Αθανάσιο Καββαδά, τον Πρόεδρο του Επιμελητηρίου Λευκάδας κ. Σωτήρη Σκιαδαρέση και την Αντιπρόεδρο του ΟΠΑΝΔΑ κ. Άρτεμη Σκουμπούρη.

Στη συνέχεια το λόγο πήραν οι κεντρικοί ομιλητές της εκδήλωσης κατά σειρά :

Η αρχαιολόγος και διευθύντρια του κέντρου λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών κυρία Αικατερίνη Καμηλάκη, η οποία ανέπτυξε ανέπτυξε το θέμα «Πρακτικές του παρελθόντος για τις τοπικές κοινωνίες του μέλλοντος».

Ο πρώην Δήμαρχος Ηλιούπολης, Δρ. του Παντείου Πανεπιστημίου κ. Θεόδωρος Γεωργιάκης μίλησε με θέμα «Το παραδοσιακό παιχνίδι Τ' ΑΜΠΑΛΙ, στη διαχρονικότητα της παράδοσης και του πολιτισμού».

Ακολούθησε, η φωτογράφος κ. Ελεωνόρα Φιώρου η οποία ανέπτυξε το θέμα «Στην κοινωνία της Εγκλουβής, η καλλιέργεια της φακής καλλιέργει ήθος», παρουσιάζοντας ανάλογους ενδιαφέροντος ντοκιμαντέρ.

Τέλος, η εκδήλωση συνοδεύτηκε μουσικά από την οικογένεια Φουρλάνου.

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΗΛΙΑ ΛΟΓΟΘΕΤΗ

συνέχεια από τη σελ.1

χώρας σε μια ιδιαίτερη εκδήλωση τον Ιούνιο του έτους 2019 στην Αίθουσα της Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών όπου και του απονεμίσαμε τιμητική πλακέτα. Όλη η εκδήλωση είναι καταγεγραμμένη σε βίντεο, που επιμελήθηκε ο συμπατριώτης μας

κος Ηλίας Μπαλντάς, και είναι αναρτημένο στο κανάλι του Συλλόγου μας στο Youtube στην διεύθυνση Σύλλογος Λευκαδίων Αττικής "Η Αγία Μαύρα" και αξίζει να το δείτε.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΕΥΚΑΔΙΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
«Η ΑΓΙΑ ΜΑΥΡΑ»
Εφημερίδα «Ηχώ της Λευκάδας»
ΓΕΡΑΝΙΟΥ 41 - 104 31 ΑΘΗΝΑ
email: s.lefkadion.ath@gmail.com
τηλ.επικ. ΠΡ.6974415725, Γ.Γ 6978996897

ΨΗΦΙΣΜΑ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΕΥΚΑΔΙΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ «Η ΑΓΙΑ ΜΑΥΡΑ», για το θάνατο του ΗΛΙΑ ΛΟΓΟΘΕΤΗ

Στην Αθήνα, σήμερα 29 Φεβρουαρίου 2024, συνήλθε σε έκτακτη εκ περιφοράς συνεδρίαση το Δ.Σ. του Συλλόγου Λευκαδίων Αττικής «Η ΑΓΙΑ ΜΑΥΡΑ», μόλις πληροφορήθηκε το θάνατο του μεγάλου Λευκαδίτη ηθοποιού Ηλία Λογοθέτη και αγαπητού φίλου του Συλλόγου μας.

Ο Ηλίας Λογοθέτης, υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους Έλληνες ηθοποιούς του θεάτρου. Έπαιξε σημαντικούς ρόλους σε όλα τα είδη του θεάτρου. Πολυβραβευμένος για τις ερμηνείες του στο θέατρο και τον κινηματογράφο. Η απώλεια του είναι σημαντική τόσο για το θέατρο και την τέχνη όσο και για το Νησί μας, την αγαπημένη του Λευκάδα.

Ο Σύλλογος μας αναγνωρίζοντας το έργο του και την προσφορά του στον Ελληνικό Πολιτισμό τον τίμησε εν ζωή, σε ιδιαίτερη εκδήλωση τον Ιούνιο του 2019.

Το Δ. Σ. του Συλλόγου Λευκαδίων Αττικής «Η ΑΓΙΑ ΜΑΥΡΑ»

1. Απευθύνει θερμά συλλυπητήρια στην οικογένειά του και στους οικείους του
2. Αποφασίζει να παραστεί στην εξόδιο ακολουθία του και τη δημοσίευση του παρόντος στα τοπικά Μέσα Ενημέρωσης της Λευκάδας.

Για το Δ.Σ

Ο Πρόεδρος

Θωμάς Χόρτης

Ο Γενικός Γραμματέας

Θωμάς Λάζαρης

Θεόδωρος Γ. Γεωργιάκης

Ένα παιδί από την Ακόνη Πορεία ζωής με όραμα, λογισμό και πράξη για έναν καλύτερο κόσμο

Του Σωτήρη Κ. Κάτση, Δημοσιογράφου και Εφόρου Δημοσίων Σχέσεων του Συλλόγου Λευκαδίων Αττικής «Η ΑΓΙΑ ΜΑΥΡΑ»

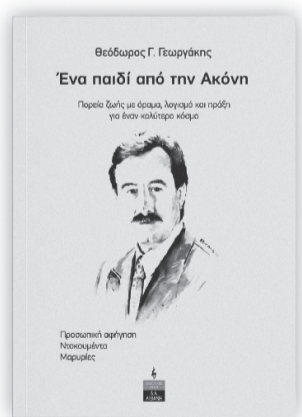
αλλά και στη συνέχιση της προσφοράς του τα επόμενα χρόνια.

Στις σελίδες του καταγράφονται, όπως μας λέει ο ίδιος ο συγγραφέας, «οι συνθήκες μέσα στις οποίες έδωσα τις μεγάλες μάχες της ζωής μου, τα προβλήματα που αντιμετώπισα, τα διλήμματα και οι επιλογές μου, οι δύσκολες αποφάσεις που πήρα κατά καιρούς και οι τρόποι που διαχειρίστηκα τις επιτυχίες μου. Η εκ βαθέων εξομολόγησή μου, θα μπορούσε να απευθύνεται στα εγγόνια μου, αλλά και σε όσους στάθηκαν δίπλα μου σε αυτή τη δυναμική και δημιουργική διαδρομή».

Απευθύνεται όμως και όλους όσους αναζητούμε τα μονοπάτια που οδηγούν σε έναν καλύτερο κόσμο.,

Από το οπισθόφυλλο του νέου βιβλίου του Θεόδωρου Γ. Γεωργιάκη με τίτλο:

**Ένα παιδί από την Ακόνη
Πορεία ζωής με όραμα, λογισμό και πράξη για έναν καλύτερο κόσμο!**

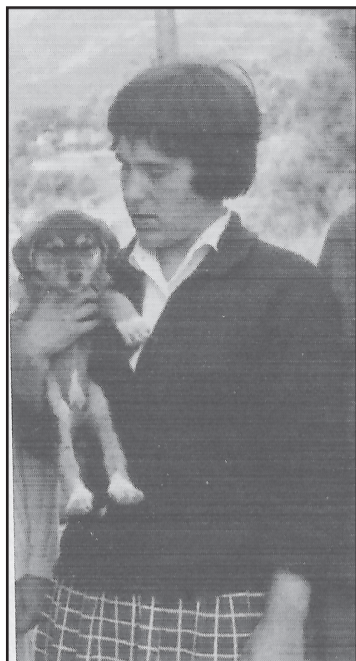
Στο « Ένα παιδί από την Ακόνη» ο Θεόδωρος Γεωργιάκης μας ανοίγει διάπλατα την καρδιά του και καταθέτει το «χνάρι της ψυχής του». Φτωχό παιδί μιας πολυμελούς οικογένειας, γεμάτο αναζητήσεις, άφησε το μικρό χωριό του, το Πινακοχώρι και την Ακόνη Λευκάδας, για να κυνηγήσει το όνειρό του. Και το κατέκτησε, τόσο ως λειτουργός της Δικαιοσύνης, όσο και ως Δήμαρχος, με σκληρούς αγώνες, με ήθος, με εντιμότητα, με εργατικότητα και κυρίως με σεβασμό στους συνανθρώπους του.

Στις σελίδες του βιβλίου ακολουθούμε τα βήματα της διαδρομής του από το ταπεινό χωριό που γεννήθηκε και έζησε τα παιδικά και νεανικά του χρόνια, μέχρι την καταξίωσή του ως δικηγόρος και μέχρι την εκλογή του, επί τέσσερις συνεχείς τετραετίες στο αξίωμα του Δημάρχου ενός μεγάλου δήμου της Πρωτεύουσας, του Δήμου Ηλιούπολης,

Οφειλόμενη τιμή

Το τηλέφωνο έφερε το δυσάρεστο αλλά αναπόφευκτο μήνυμα για το θάνατο της Judith König (Ασπασίας 1938-2024) Ελβετής δασκάλας, η οποία έφτασε στη Λευκάδα το 1962 απεσταλμένη της Διεθνούς Χριστιανικής Ειρηνευτικής Βοήθειας. Η Ασπασία έμεινε στον Άγιο Πέτρο περισσότερο από δέκα χρόνια και εργάστηκε στα χωριά της Ν. Λευκάδας και ιδιαίτερα του Διαμπλιανού για τη μορφωτική κοινωνική και πιο πολύ οικονομική τους ανακούφιση.

Η Ασπασία μια απλή κυρία ευπροσήγορη, καταδεκτική με άριστη γνώση της ελληνικής

Die 'Vereinigten Staaten' von Levkas Ethnographie einer griechischen Gemeinde

η οποία μεταφράστηκε στα ελληνικά και εκδόθηκε από τη Δημόσια Βιβλιοθήκη Λευκάδας. Πέρα από αυτό δημοσίευε πολλά

άρθρα κοινωνικού περιεχομένου και στην περίοδο της χουντοκρατίας τροφοδοτούσε με κείμενά ελληνικού ενδιαφέροντος σοβαρές εφημερίδες της Δ. Ευρώπης. Για τη θαυμάσια αυτή γυναίκα, που αγάπησε πολύ την Ελλάδα και υπερβολικά τη Λευκάδα θα πρότεινα, ο χώρος που βρίσκεται μπροστά στο σπίτι που έζησε στον Άγιο Πέτρο, να γίνει μια μικρή πλατεία στην οποία μια μαρμαρόπλακα να θυμίζει το όνομά της.

Ο κόσμος θα εκτιμήσει την πράξη αυτή και θα αποδώσει το ανάλογο αντίδωρο στους δημιουργούς.

Καλή μου φίλη! Αιώνια η μνήμη σου!

Θ. Μελάς

γλώσσας (είχε διαβάσει και τον Καζαντζάκη και μπορούσε κάθε στιγμή να έχει στις συζητήσής σας έγκαιρα έγκυρη γνώμη) διακρινόταν για την ευρυμάθειά της, τη συμπάθεια και την αγάπη της προς όλους τους ανθρώπους, την ευστροφία των σκέψεων της, την ευγένειά τη διαλεκτική της χάρη, τον άριστο χειρισμό της ελληνικής γλώσσας και τη γνώση της ελληνικής Ιστορίας και πολιτικής κατάστασης. Κοντολογής ήταν κοσμημένη από τις αξίες εκείνες που χαρακτηρίζουν τον τέλει άνθρωπο.

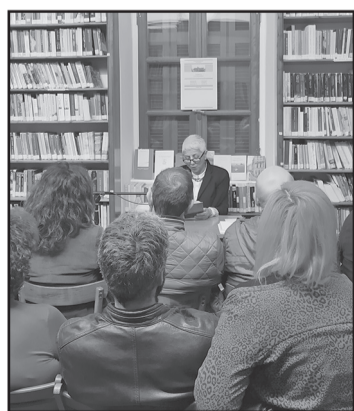
Ήρθε στη Λευκάδα αποφασισμένη να προσφέρει! Και αυτό έκανε.

Πάντα κοντά στους ανθρώπους των χωριών μας! Να τους βοηθήσει, μαζί με τους άξιους συνεργάτες της, στη βελτίωση της κατοικίας τους, στη βελτίωση του ζωικού τους κεφαλαίου, στην αύξηση και βελτίωση της γεωργικής εκμετάλλευσης (έφεραν γεωργικά εργαλεία, το πρώτο τρακτέρ στη περιοχή μας, φυτεύτηκαν μηλιές, λαχανάκια των Βρυξελλών, πανσέδες, έφεραν από Ελβετία εξευγενισμένες κασιόκες, χτίστηκαν στάβλοι), λειτούργησαν ιατρεία πρώτων βοηθειών σε Χορτάτα και Κωμηλιό, προσέφεραν φάρμακα και όταν υπήρχε μεγάλη ανάγκη μετέφεραν τον άρρωστο στο νοσοκομείο της πόλης μας, άνοιξαν βιβλιοθήκες σε Βασιλική και Άγιο Πέτρο, χρηματοδοτούσαν άπορους μαθητές για να συνεχίσουν τις σπουδές τους, πλούτισαν το σχολείο με ξυλουργικό εργαστήρι, μόνιμη θεατρική σκηνή και όργανα γυμναστικής.

Μελέτησε διεξοδικά από Κοινωνιολογικής σκοπιάς τους ανθρώπους του Νικολή και όταν απελάθη από τη χούντα, στην ιδιαίτερη πατρίδα της έγραψε τη διδακτορική της διατριβή με τίτλο:

Δελτίο τύπου

Την Τρίτη το απόγευμα, 26 Μαρτίου 2024, είχαμε τη χαρά να φιλοξενήσουμε στο Αναγνωστήριο της Βιβλιοθήκης μας τη συγγραφέα και ποιήτρια Νόννη Σταματέλου και να συνομιλήσουμε για τις ιστορίες του πρόσφατου βιβλίου της «Το Βαπόρι» καθώς και για το ποιητικό της έργο.

Μέλη της Λέσχης ανάγνωσης και πολλοί φίλοι του βιβλίου, σε ζεστή ατμόσφαιρα, υπό τους ήχους μελοποιημένων στίχων της ποιήτριας, βοήθησαν να γνωρίσουμε καλύτερα τα έργα της.

«Έργα και Ημέραι» ενός Σχολείου

Μάρτης του 1967!

Οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Αγίου Πέτρου ετοιμάζονται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την εθνική γιορτή. Θα παρουσιάσουν στους γονείς τους το θεατρικό έργο **Να ζει το Μεσολόγγι**, του Βασίλη Ρώτα, στη γιορταστική εκδήλωση η οποία θα γίνει στο σχολείο μας ανήμερα της εθνικής επετείου.

Παράλληλα:

Στο σχολικό μας μηνιαίο περιοδικό **ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΦΩΝΕΣ** (τ. 14, Μάρτιο 1967) καταχωρήσαμε και φιλοξενείται στην πρώτη του σελίδα ανάγνωσμα σχετικό με τη διπλή γιορτή, παρμένο από το βιβλίο **Η Θεία Λένα στο μικρά παιδιά**, σ.68,.

Στην εφημερίδα μας **ΝΟΤΙΑ ΛΕΥΚΑΔΑ**, φύλλο 6, 1967, για τους ηλικιωμένους του χωριού και της γύρω περιοχής καταχωρούνται **Ανέκδοτα του 1821**, από την Ιστορική Ανθολογία του Γιάννη Βλαχογιάννη και επίκαιρο σκίτσο σχεδιασμένο από την **Jutith König (Ασπασία)**, Ελβετίδα δασκάλα, υπεύθυνη της οργάνωσης Διεθνούς Χριστιανικής Ειρηνευτικής Βοήθειας, η οποία πρόσφατα απεβίωσε.

Πενήντα επτά (57) χρόνια από τότε παρουσιάζουμε ένα μικρό μέρος του ομαδικού μας έργου αποδίδοντας τον απαιτούμενο σεβασμό και τιμή στους συναδέλφους που τότε υπηρετούσαν στο 4/θέσιο Δ.Σ Αγίου Πέτρου Γ. Κατηφόρης, Κική Καράμπαλη, Σ. Φλώριο, οι οποίοι έχουν αποβιώσει.

Θ. Μελάς
21-3-2024

Γέμισε η Βιβλιοθήκη μας ποίηση & Λευκάδα!

Ευχαριστούμε τη Νόννη Σταματέλου και όλους που συνέβαλαν στην επιτυχία της εκδήλωσης!

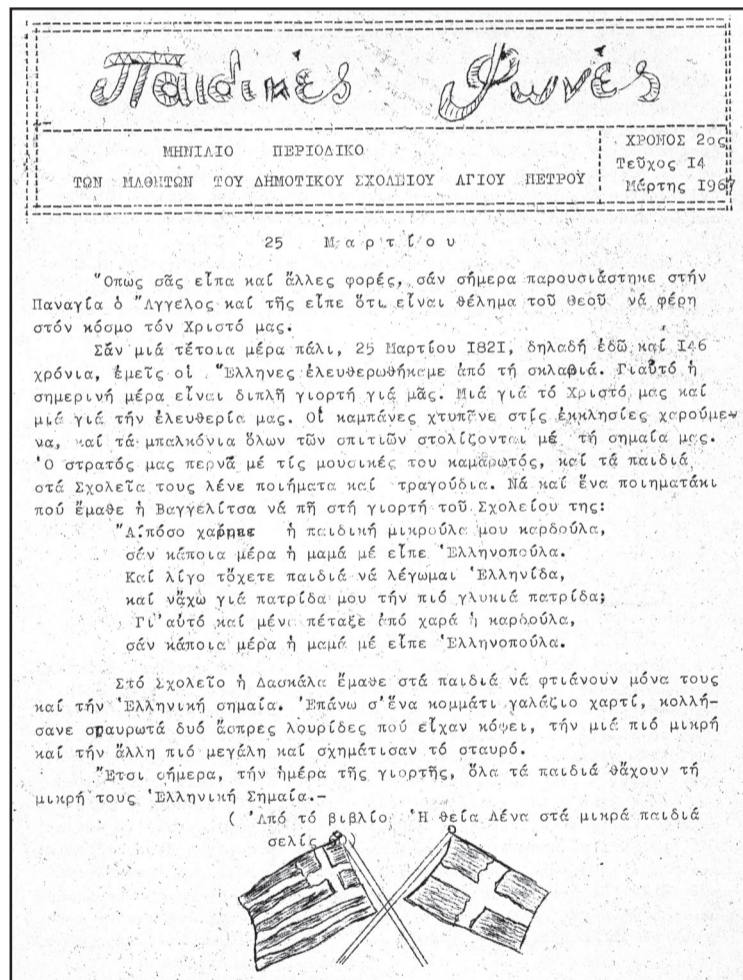
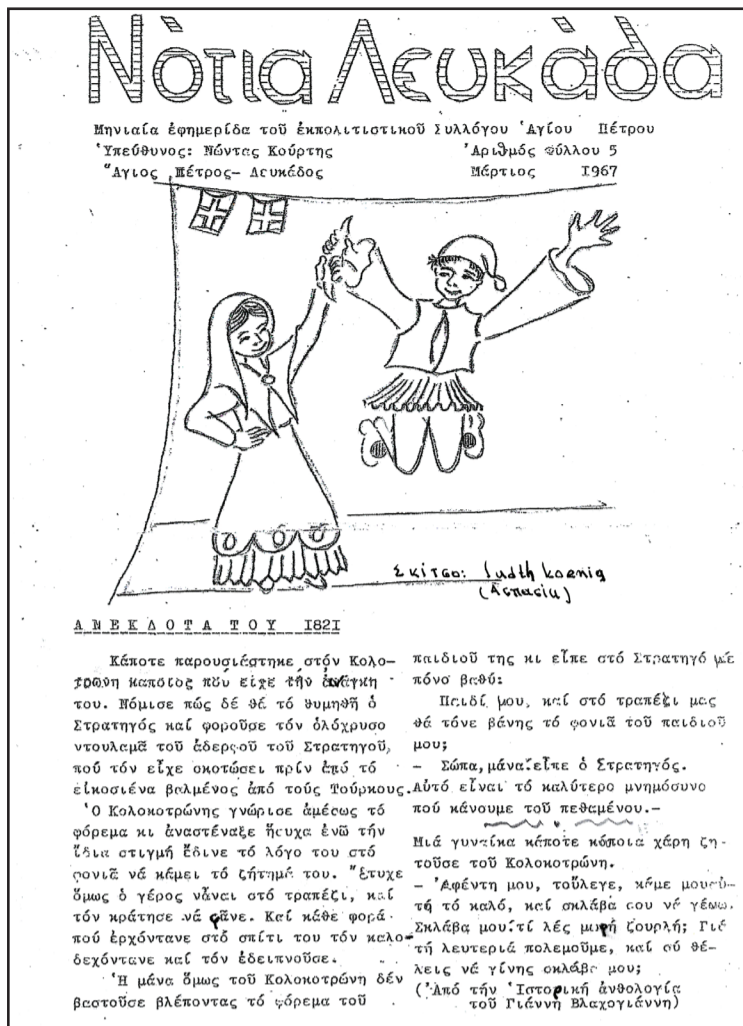
Η Προϊσταμένη
Μαρία Ρούσου

Λέσχη Ανάγνωσης

Δελτίο τύπου

Με αφορμή την **Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης**, που γιορτάζεται κάθε χρόνο την εαρινή ισημερία, την Τετάρτη 20.3.2024 το απόγευμα, υπό τους ήχους τραγουδιών για το φεγγάρι, στη ζεστή ατμόσφαιρα του Αναγνωστηρίου της Βιβλιοθήκης μας, είχαμε τη χαρά να μιλήσουμε για βιβλία όπως η «Ανθολογία Λευκαδίων ποιητών» του Γιάννη Βουκελάτου, να διαβάσουμε και ν' ακούσουμε έργα ποιητών όπως Μίλτου Σαχτούρη, Κων/νου Καβάφη, Μιχάλη Κατσαρού,

Κώστα Βάρναλη, Γιάννη Ρίτσου, Κώστα Καρυωτάκη, Μιχάλη Γκανά, Κώστα Στεριόπουλου, Φεντερίκο Γκαρσία Λόρκα, αλλά και Λευκαδίων Κλεαρέτης Δίπλα - Μαλάμου, Κώστα Φωτεινού, Ιωάννας Κόκλα, Φίλιππου Καρα-
Βοκύρη, Δημήτρη Σολδάτου κ.α.
Με ιδιαίτερη χαρά απολαύσαμε και απαγγελίες ποιημάτων τους, από τις: Ειρήνη Γράφα, Ελένη Πολίτη και Εύη Τσιγκουρώνα.